

Eesti Päevaleht

HIND EESTIS 1,15 EUROT | VÄLISMAAL 2,10 EUROT | NR 75 | KOLMAPÄEV, 17. APRILL 2013

●●● ajaleht.epl.ee

Foto: Hendrik Osula

Kool võitleb ellujäämise nimel

Kuigi vallajuhid on Võrumaa Pikakannu kooli rahakraanid kinni keeranud, ei anna kooli-pere alla ja peab lahingut hareduse andmise jätkamiseks. lk 4

Eesti professor parandab prantslaste joogivett

Tartu ülikooli maastikuökoloogia professor Ülo Mander parandab vee kvaliteeti kuulsa Eviani päritoluriigis Prantsusmaal. Nii sellest kuulsast joogist kui ka Prantsusmaa põhjaveest üldiselt on leitud pestitsiide, mis on paraja skandaali põhjustanud.

Eestis hakkas Ülo Mander põllumajanduses kasutatavate kemikaalide mõju põhjavee

kvaliteedile uurima juba mitukümmend aastat tagasi. Mander leidis, et kemikaalide veest uhtumiseks sobib kasutada märgalasid, mis toimivad omalaadsete biofiltritena. Nüüd on Mandri tööpõld Eestis ahtamaks jäänud, sest põllumajandust on vähem ja ühes sellega on vähenenud ka loodusesse paisatavate kemikaalide hulk.

Prantsusmaal puistatakse aga pestitsiide ja väetisi põldudele kuhjadena ja nõnda saastub ka vesi üha rohkem. Pariisi ümbritsevas Île de France'i maakonnas on kraavivees 20 korda rohkem nitraate kui Eestis, teab Mander rääkida. Et see saastunud vesi puhtamaks saada, kasutab Mander koos Prantsuse kolleegidega Eestis äraproovitud märgalade nippi. **• loe lk 6**

Jahmatav terror Bostonis

Kogu maailm küsib, kes ja miks pani Bostoni maratoni ajal plahvatama pommid, mis tapsid kolm ja vigastasid 176 inimest. lk 8-9

Lang trikitab arvudega

Ütlus suurest varest ja statistikast kehtib väite puhul, et kultuuritöötajate palgad on keskmise lähedal. lk 7

Kaubandus koondub Ülemistele

Pro Kapitali kavale ehitada Peterburi tee äärde hiiglaslik kaubanduskeskus vastavad Ülemiste keskuse omanikud laienemise ja praeguste ruumide rekonstrueerimisega. lk 12

Ravimatu pedofiilia

Põhja prefektuuri kriminaalbüroo lastekaitsetalituse juht Pille Alaver tunnistab nukralt, et ei ole üheksa aasta jooksul näinud ühtegi terveks saanud pedofiili. lk 2-3

JUHTKIRI

Palgaga udutamine

„Vale peab olema nii suur, et see muutuks usutavaks,” müristas Goebbels. (...) Ma ei pea siin silmas Mari-Liis Lille. Oma väites keskmise kultuuriinimese palgast ta ilmselgelt lihtsalt eksis,” teatas paari nädala eest kultuuriminister Rein Lang. Näitleja Lill, kellel kultuuriinimese palk iga kuu arvele tiksub, oli loomeliitude pleenumi mälestusüritusel viidanud, et Eesti olukord ei vasta põhiseaduse eesmärkidele. Nimelt väitis ta, et keskmine kultuuritöötaja teenib Eesti keskmisest palgast kolmandiku võrra vähem.

Lang vastas: „Keskmine kultuuritöötaja ei teeni täna kolmandiku võrra vähem kui keskmine palgasaja üldiselt. Ta teenib 95% keskmisest palgast.” Minister möönis, et keskmine ei peegelda tegelikku elu ja on neid, kes teenivad väga näruselt. Tegelikult oli Langi vastus ilmselgelt liiga hoogne ja võib kahtlustada ka soovi inimesi eksitada. Viidata valedele ja propagandameister Goebbelsile on ilmselge udutamine olukorras, kus see arv esindab ainult ministeeriumi haldusala töötajaid – sealhulgas ministeeriumi enda kõrgepalgalisemaid töötajaid – ja sealgi üksnes neid, kellel on kõrgharidus. Kui kultuuriministeeriumi kõrgepalgaline kantsler sisse arvata, siis näeb pilt tõesti ilusam välja. Aga mitte tõesem.

Suure osa tegelikke kultuuritöötajaid ajab jutt „95% keskmisest palgast” üksnes vihale. Omavalitsuste allu-

Palgast

Jutt „95% keskmisest palgast” ajab suure osa kultuuritöötajaid vihale.

konnajuhataja 634-eurost brutopalka. Aasta hakul kinni pandud Tartumaa muuseumis (see oli küll riikliku juhtimisega) teenisid kõrgharidusega töötajad samuti umbes 500-eurost brutopalka. Nagu selgus, peeti sedagi maksta liiga paljuks.

Millegipärast ei taha Lang tegelikkust näha, vaid soovib pigem raporteerida, et tema sfäär astub jõudsalt progressi teed. Selle tõestamiseks kasutab ta (palga)statistikat, mida rahvasuus ka teaduslikuks valetamiseks tituleeritakse. Olgu teadusega, kuidas on, 95% suurustest palkadest rääkides tõendab ta just seda, mida terve eelmine aasta üleriigiliste meeleavaldustega mõista anti: võim ei taha mõista, millest talle räägitakse – ei taha mõista kellegi teise olukorda. Ta eelistab leida ikka mõne kasvõi kõige moonutatuma argumendi, mis aitaks kinnitada: kõik on korras, probleemi pole. Kui aga diagnostika on ühe ja sama tegevusala eri otstes nii erinev, siis on raske loota lahendusi. Probleemi lahendamine algab ju selle tunnistamisest. ●

REPLIIK

Hasselt: 16 aastat. Tallinn: ?

Sel esmaspäeval otsustas Hasselt – Belgia väikelinn, mida Tallinn oma tasuta ühistranspordi aktsioonis eeskujuks on nimetanud –, et 1997. aastast tasuta olnud ühistransport muudetakse jälle tasuliseks. Põhjust pole raske ära arvata: rahapuudus on viimastel aastatel pigistanud kõiki Flandria omavalitsusi.

Kas Tallinna tasuta ühistransport kestab kauem kui 16 aastat? Vähe tõenäoline. Ei ole ju Tallinna linnalgi raha ülearu palju. Teine häda on see, et tasuta ühistranspordi asja ajavad linnajuhid rohkem propaganda- ja muudest kõrval eesmärkidest lähtudes kui soovist parandada linlaste ja linnakülaste liikumisvõimalusi. Nõnda elujõulist teenust ei sünni. ● **Villu Zirnask**

Lk 10: Kai Part: seksuaalharidus koolis tasub end ära

Lk 11: Juhan Kivirähk: sookvoodid on mõistlikud

U UUDISED

JÄÄLE MINNA ON OHTLIK

Peipsi järvistul on alates tänasest keelatud sõiduautode ja traktoritega liikumine, jääle võib kuni selle korralduse muutmiseni minna maastikusõidukitega ja jalgsi. **ERR**

MAKSUVABA MIINIMUM

2304 euroni peaks 2016. aastaks tõusma tulumaksuvaba miinimum. Eile võeti riigikogus menetlusse sotside eelnõu, mis maksuvaba miinimumi kasvu plaanib. **Delfi**

Karistuse kandnud s kontroll vajab tõhus

Enne tähtaega vabaneb Eestis umbes 15% seksuaalkurjategijaid.

Karistuse kandnud isikuid hiljem jälgida on üsnagi keeruline.

Politsei lastekaitsetalituse juht pedofiilide tervenemisse ei usu.

Urmas Jaagant

urmas.jaagant@epl.ee

Eile tuli avalikuks, et prokuratuur saatis mitu aastat pedofiiliakuritegude eest vangis istunud ja enne tähtaega vabastatud Toomas Meola, endise nimega Toomas H. Liivi uute seksuaalkuritegude eest kohustusse. Ta on mullu oktoobrist saadik uuesti vahi all. Selline uudis tekitab paramatult küsimuse, kuidas sai Meola ennetähtaegselt vanglast vabaks ja kui rangelt tema tegevust vabaduses kontrolliti.

Selliste kurjategijatega on hästi tuttav Põhja prefektuuri kriminaalbüroo lastekaitsetalitus. Selle juhi Pille Alaveri sõnul on üheksa aasta jooksul, mil talitus on töötanud, karistuse saanud kurjategijaa-

vanglast vabanenud seksuaalkurjategijate retsidiiivsust. Kolme ja poole aasta jooksul satust 55 isikust vanglasse tagasi kaheksa ehk 14,5%. „Kanada teadlaste poolt koostatud uuringus on leitud, et 12–24% seksuaalkurjategijatest paneb toime uue kuriteo, samas ei ole need tihti seotud seksuaalkuriteo või vägivallakuriteoga,” lisas ta.

Eestis vabastatakse Talve sõnul seksuaalkurjategijaid vanglast tingimisi enne tähtaega samadel õiguslikel alustel teiste kinnipeatavatega. Kohus arvestab oma otsuses kuriteo toimepaneku asjaolusid, süüdimõistetu isikut, varasemat elukäiku ja käitumist karistuse kandmise ajal. Samuti tema elutingimusi ja tagajärge, mida võib süüdimõistetule kaasa tuua tingimisi enne tähtaega karistusest vabastamine.

Kahe möödunud aasta andmete põhjal tõi Talv esile, et umbes 15% seksuaalkuriteo toime pannud isikuid

vabaneb vanglast enne tähtaega. „Enamasti on vanglast tingimisi enne tähtaega vabastatud isikutele määratud lisakohustused, sh sotsiaallabi-programm,” sõnas ta.

Raske jälgida

Karistuse ära kandnud pedofiile hiljem jälgida on üsnagi keeruline, mistõttu pedofiilide ennetähtaegne vabastamine on Alaveri sõnul isegi ommoodi hea, sest kuigi katseaeg on üldjuhul üks-kaks aastat ja seega ebapiisav, on politseil suurem võimalus end nende käikude ja tegemistega kursis hoida. Karistuse lõpuni kandnuna võivad nad aga käed taskus minema jalutada.

„Näiteks ühest kaheksa korda karistatud pedofiilist, kes on istunud 33 aastat vanglas, pole ammu midagi kuulda olnud. Tahaks teda külastada, ent see ei ole lihtne,” ütles Alaver. Mingit salajast jälgimist tema sõnul iseenesest mõista korraldada ei saa, selleks on

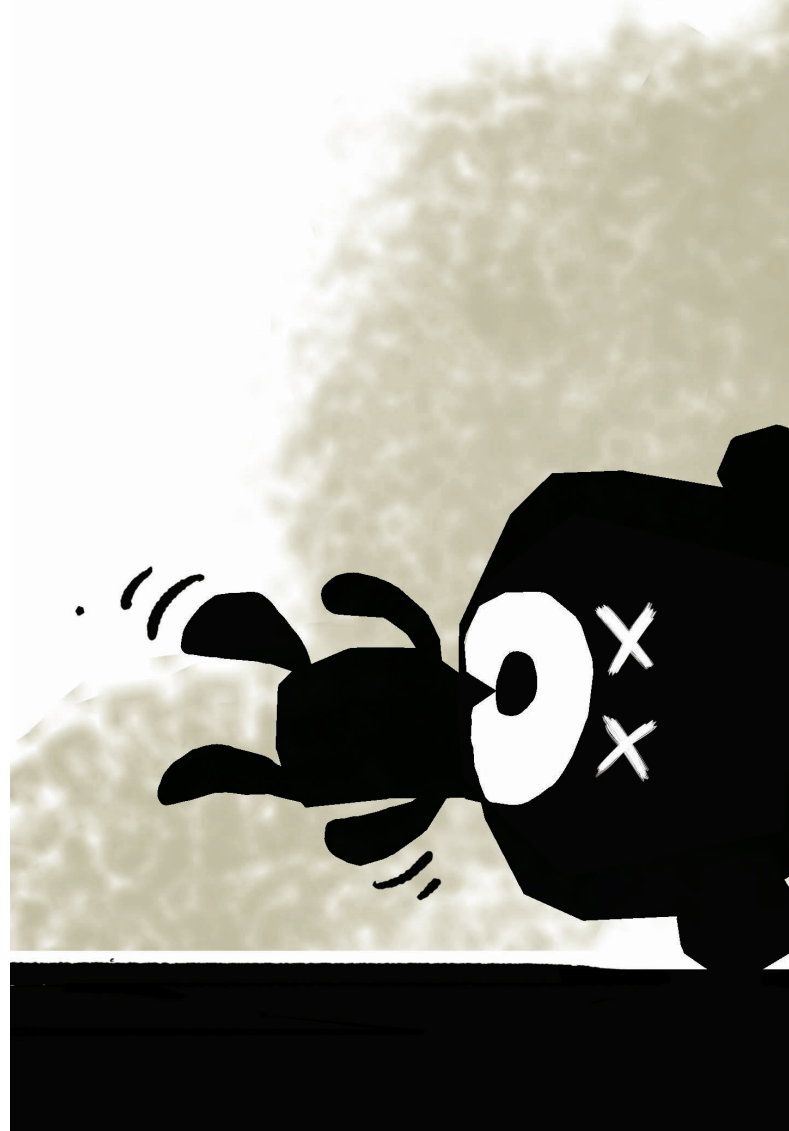
Katseajal on politseil suurem võimalus end nende tegemistega kursis hoida.

test tagasi trellide taha sattunud kümnekond. Seda ainult Põhja prefektuuri haldusalas. „Ühelgi momendil üheksa aasta jooksul ei ole olnud hetke, kus poleks olnud uurida ühtegi seksuaalkuritegu,” ütles ta. Sealjuures on uute juhtumite avastamisel tema sõnul suur roll inimeste kaasabil, kes kahtlastest asjadest politseile teatavad.

Pedofiilid on Alaveri kinnitusele tippmanipuleerijad, kes intelligentsetena valivad ohvreid hoolikalt, mis vähendab vahelejäämise riski.

Alaver ei osanud öelda täpset arvu, kui palju pedofiile n-õ tagasi langeb ehk uue kuriteo toime paneb, kõikehõlmav statistika selle kohta riigis puudub. Eriti suur oht on tema sõnul tagasi langeda nendel, kes on lapsi juba reaalselt seksuaalselt väärkohelnud.

Justiitsministeeriumi avalike suhete talituse juhataja Priit Talve sõnul uuris ministeerium 2009. aastal kolm aastat varem

Illustratsioon: Ott Vallik

Silma peal hoidev register

Üks võimalus seksuaalkurjategijatel pärast karistuse kandmist silma peal hoida on vastav register, mis ei pea olema kõigile avalikult kättesaadav. Suurbritannias on olemas The Sex Offenders Register – seksuaalkurjategijate register. See loodi 1997. aastal ja praeguseks on seal kirjas ligikaudu 30 000 isikut.

Sellesse registrisse satub inimene siis, kui talle on seksuaalkuriteo eest määratud kohtulik karistus. Registrisse kantakse tema nimi, vanus, aadress, sünniaeg ja kuriteo kirjeldus. Fotot andmebaasis ei ole, kuid see on olemas politseil. Registris-

se kantakse isik vähemalt seitsmeks aastaks, kuid kui karistus oli rohkem kui 30 kuud vangistust, terveks eluks.

Registris kirjas olev inimene peab teatama politseile oma elukohast, elukoha vahetusest, samuti sellest, kui viibib kodust eemal kauem kui kolm päeva. Peale selle peab ta teatama ka perekonnaseisu muutustest, lastest jne. Politsei võib teha pedofiilide kodudesse etteteatamata visiite.

Suurbritannias on register osutunud kasulikuks ja aidanud vältida pedofiilide haihtumist politsei vaateväljast.

VIHAÕHUTAMISE KOHTA MENETLUST EI ALUSTATA

Põhja prefektuurile esitati avaldus Sihtasutuse Perekonna ja Traditsiooni Kaitseks (SAPTK) korraldava samasooliste abielu vastase kampaania kohta, mis kaebajate sõnul õhutab viha. Prefektuurist

teatati, et vääritekoosseisu puudumise tõttu otsustati menetlust mitte alustada. Kaebuse esitaja isik pole teada, aga SAPTK süüdistab selles samasoolise kogukonna aktiviste. **Delfi**

HARJU TN JALAKÄIJATELE

Pealinna tänavuste suuremate teeremondiobjektide hulka kuuluvad magistraalid nagu Telliskivi ja Tehnika tänav. Vanalinna Harju tänavast saab sügiseks hoopis jalakäijate ala. **ERR**

ARAKASELE RAHA TAGASI

Kuressaare linnavalitsus kandis Euro Houses Development OÜ-le tagasi 10 000 eurot, mis Arti Arakase firma oli linnale linnusesse viiva silla remondiks annetanud. **Saarte Hää**

Täna digilehes

●●● Eestis oma tegevust laiendanud Spotify juht lubab intervjuus, et nende teenus ei võta leiba CD-plaatide müüjailt.

eksuaalkurjategijate amaid meetmeid

Toomas Meola juhtum

Toomas Meola mõisteti 2006. aastal kolmeks aastaks ja neljaks kuuks vangi. Kohus tunnistas ta süüdi kehalises väärkohtlemises, sugukire vägivaldses rahuldamises alaealise suhtes, alaealise kasutamises pornograafilise foto valmistamiseks ja lasteporno valmistamises.

Ta vabastati vanglast tingimisi enne tähtaega 2008. aasta 2. detsembril. Meola toonane kaitsja Aivar Ennok ütles enne vabastamist Õhtulehe artiklis, et Meola elu oli vanglas väga raske ning kui tal tekiks vabaduses mingi ahvatlus, siis ta teab, mis vanglas ees ootaks.

Vanglast pääsemise tingimuste nimekirja oli päris pikk: Meola pidi elama kohtu määratud elukohas oma ema juures, ilmuma kriminaalhooldaja määratud ajavahemike järel kriminaalhooldusosakonda registreerimisele, alluma hooldaja kontrollile, saama elukohast kauemaks kui 15 päevaks lahkumiseks hooldajalt loa, mitte tarvitama alkoholi ega narkootikume, osalema seksuaalkurjategijate mõeldud sotsiaalabiprogrammis, alluma seksuaalsuundumuse häire ravile ja mitte suhtlema kannatanutega. Nõuded kehtisid Meolale aasta aega. Selle aja jooksul täitis ta kõiki ettekirjutusi ja oli 2009. aasta detsembrist vaba mees. Uuesti vahistati ta mullu 30. oktoobril.

vaja seaduslikke aluseid. Lihtsalt uurida, millega karistuse kandnud isik tegeleb, vaadata tema arvuti läbi – seda ei saa teha enne, kui on reaalne kahtlus, et midagi jälle toimub.

„Kindlasti oleks vaja senisest paremaid sekkumisvõimalusi, et hoida ära laste seksuaalset väärkohtlemist. Sest kelle huvid on meie ühiskonnas paremini tagatud, kas laste ja tulevaste normaalse täiskasvanute või ilmselt ravimatu pedofiilide omad?” ütles Alaver.

Justiitsministeerium tegeleb Talve sõnul probleemiga ning kavatses selle aasta lõpuks üle võtta laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ning lasteporno vastast võitlust käsitleva eurodirektiivi,

millega vaadatakse üle ka praegu kehtivad lastevastaste seksuaalsüütegude koosseisud ja karistused.

Süvenev haigus

Pedofiilide eneseparandusse või tervenemisse suhtub Alaver skeptiliselt. Tema arvates ei erine nende inimeste haigus eriti ülejäänud sõltuvushaigustest, nagu näiteks narko- või alkoholisõltuvus, mis süvenevad. „Meil on juhtum, kus inimene alguses tõmbas netist tuhandete failide kaupapornot, siis hakkas lapsi endale külla kutsuma, kellest mõned hakkasid ööseks jääma. Siis ta pildistas magavaid lapsi,” tõi Alaver näite.

„Nende üheksa aasta jooksul ei ole ma näinud ühte-

gi pedofiili, kes oleks oma sõnul terveks saanud,” tõdes Alaver. „Üldiselt peetakse seksuaalkurjategijaid väga retsiidiivseteks.” Ta on rääkinud ka vanglas karistust kandvate isikutega, kes endiselt fantaseerivad oma tegudest. „Neile tuleb loomulikult rehabilitatsiooni- võimalusi pakkuda, aga olulisem oleks seksuaalkurjategijate jälgimine ja ohvrite abistamine,” sõnas Alaver.

Praegused ravivõimalused on väga kallid, pikaajalised ja

vabatahtlikud. Enamasti on pedofiilid Alaveri sõnul nõus igasuguse raviga, aga seda mitte terveks saamise eesmärgil, vaid soovist vähendada karistust.

„Nad ei ole motiveeritud end ravima, on meie kogemus. Ravil käijad õigustavad ennast sageli ka seal, näitavad end süütute kannatajatena. Üldiselt kahetsevad nad vaid seda, et vahele jäid,” nentis ta.

Mullu mais võttis riigikogu vastu keemilist kastreerimist võimaldava eelnõu, mille eesmärk on luua võimalused seksuaalkurjategijaid ravida. Seda meetodit saab hakata rakendama alates selle aasta suvest. **●**

„Üheksa aasta jooksul ei ole ma näinud kedagi, kes oleks oma sõnul terveks saanud.”

Ministeerium: riik pole Estonian Airi aidates reeglit rikkunud

Euroopa Komisjon teatas eile, et laiendab selle aasta veebruaris alustatud põhjalikku uurimist Estonian Airile antava riigiabi kohta. Nüüd on kavas vaatluse alla võtta ka tänavu 28. veebruaril tehtud otsus suurendada varem antud päästmislaenu 28,7 miljoni euro võrra.

Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi (MKM) nõuniku Rasmus Ruuda sõnul pole riik Estonian Airi aidates reeglit rikkunud. „Tegemist on ühe ja sama riigiabi taotlusega ning MKM on seisukohal, et tegemist on ühe päästmisabi laenuga, mida on Estonian Airile välja makstud erinevates osades vastavalt ettevõtja põhjendatud restruktureerimisvajadustele. Seega „üks kord, ainuke kord” põhimõtet ei ole rikutud,” ütles Ruuda.

Kord kümne aasta jooksul

Eeskirja kohaselt tohib ettevõttele päästmisabi anda ainult üks kord kümne aasta jooksul, et vältida kiratsevate ettevõtete maksumaksja raha eest kunstlikult elus hoidmist.

„Euroopa Komisjoni tänane (eilne – toim) teade on osa kogu riigiabi protsessist. Eesti

esitas 20.12.2012 riigiabi taotluse Euroopa Komisjonile seoses päästmisabi andmisega Estonian Airile, 28.02.2013 otsustas valitsus päästmisabi laenu suurendada ning sellekohane teatis saadeti ka Euroopa Komisjonile,” selgitas Ruuda.

28. veebruaril otsustas Eesti suurendada päästmislaenu 28,7 miljoni euro võrra, millest 16,6 miljonit on juba Estonian Airile välja makstud. Eesti seisukoht on, et algne 8,3 miljoni euro suurune laen oli mõeldud Estonian Airi selle aasta 31. märtsini käigus hoidmiseks ja et pärast seda perioodi on ettevõttel elus püsimiseks vaja lisavahendeid.

Eesti ametiasutused väidavad, et enamikku lisalaenu summast, st 28,7 miljonist eurost on vaja kiireloomuliste struktuurimeetmete rahastamiseks, et Estonian Air saaks kavandatavad ümberkorraldused täielikult teoks teha, ettevõtte suurst vähendada ja viivitamata kahjusid minimeerida.

Euroopa Komisjon uurib nüüd, kas päästmislaenu 28,7 miljoni euro võrra suurendamine vastab riigiabi suuniste nõuetele. **● Delfi**

Kahele kultuuriasutusele tehakse plaaniväline audit

Kultuuriministeerium esitas riigikontrollile palve uurida sel aastal Eesti vabaõhumuuseumi ja Kanuti ennistuskoda.

Ehkki plaaniväliseid auditeid ei tule riigikontrolli igapäevatoos just sageli ette, pole ministeeriumi palve tingitud kahtlustest, vaid sellest, et nii vabaõhumuuseum kui ka Kanuti ennistuskoda muudetakse sihtasutusteks.

„See on sel puhul tavapärane toiming. Hakkavad toimuma vara jagamised ning vajame oma majast täpset ülevaadet,” selgitas vabaõhumuuseumi direktor Merike Lang. „Kui kultuuriministee-

rium poleks auditit küsinud, oleksime selle ka ise tellinud,” lisas ta. Täpselt samal põhjusel telliti audit Kanuti ennistuskodale.

Kultuuriministeeriumi avalike suhete osakonna juhataja Ave Toots-Erelt märkis, et mõlemad asutused alustavad sihtasutusena tegevust 2014. aasta 1. jaanuarist ja kontrolli eesmärk on välja selgitada nende finantsolukord. Kontrollitakse enne sihtasutusena tööle hakkamist tehtud tehingute seaduslikkust.

Toots-Erelt lisas, et ministeerium peab üldse vajalikuks tõhustada asutuste järelevalvet. **● Riin Aljas**

Pikakannu õpilased saavad vallalt ettenähtust poole vähem raha

Täna kogub Tallinna Jaani kirik Võrumaa erakooli elus hoidmiseks heategevuskontserdiga annetusi.

Rein Sikk

Pikakannu, Võrumaa

Alates sügisest Lasva vallas kogukonnakoolina tegutsenud Pikakannu kool kogeab ainulaadset laste rahalist ahistamist. Nimelt on Lasva ainuke Eesti omavalitsus, mis maksab oma vallas elavate ja Pikakannu koolis käivate laste eest valitsuse kehtestatud pearahast kõigest poole. Tegemist on sisuliselt küla pikaajalise sissisõjaga, kust ei puudu kihlvedu kooli sulgemise nimel ja pogrommina näiv vara laiali-tassimine. Kooli abistamiseks kogutakse raha juba ka Tallinnas, kus täna antakse Jaani kirikus heategevuslik kontsert.

Lähemalt vaadates on Pikakannu 20 õpilasega kuueklassiline kool kui vanaema muinasjutt, kus kokatädi jagab juba esimese vahetunni ajal teed ja võileibu, klõbisevad kangasteljed, igal õpetajal on iga lapse jaoks aega ning vahetevahel keerab õue traktor õppemaksu õiendamiseks toodud puude-laadungiga. Küla nooremate jõnglaste jaoks on tasuta lastehoid. Kõige taga seisab MTÜ Pikakannu Kooli Areng.

Vallas on kaks kooli

Lasva valla kaks põhikooli Pikakannu ja Kääpa on teineteisest kümnekonna kilomeetri kaugusel. Juba sajandivahtusel peeti plaani ühe sulgemiseks, meenutas vallavanem Juris Juhansoo. Järjekordne katse tehti aastal 2007. Lapsevanemad andsid asja kohusse ning vald oli sunnitud otsuse tagasi võtma, kuna see oli valesti vormistatud. Mõõdunud aastal tegi vald uue ja seekord eduka sulgemiskatse. Nüüd oli kõik juriidiliselt korrektne. Vallavanema sõnul võimaldas Pikakannu kinnipannek kokku hoida kuni 70 000 eurot aastas ning valla eelarve nulli viia.

Aktiivsed lapsevanemad, kellele ei meeldinud teerullipoliitika, ajasid aga asja kooli päästmiseks. „Üks haridusministeeriumi nõunik soovitas, et kui vallaga kokkuleppele ei saa, asutage erakool,” rääkis lapsevanem Ave Tamra, kes on täna tuntuim Pikakannu eest võitleja.

Erakooli koolitusluba saadi mullu mais. Ent volikogu lükkas viis korda edasi otsustamist, kas anda tühjaks jäänud Pikakannu koolimaja MTÜ käsutusse. Alles augusti keskel sõlmiti leping, milles vald sätestas, et maksab Pikakannul õppivate oma valla laste eest ainult pool pearaha, 73 asemel 36,5 eurot kuus. Sellist kohtle-

Võrumaa 20 õpilasega erakool töötab praegu peamiselt tänu lapsevanemate ja töötajate entusiasmile.

Fotod: Hendrik Osula

Lisaks koolile on majas väiksematele lastele ka päevahoid.

Kooli direktori Liina Vagula sõnul hoiab kool kogukonna juuri.

35-eurost õppemaksu kuus tasutakse ka küttepuides, kartulites või kõrvitsates.

mist kogeab Pikakannu 20 õpilasest 18. Nii hoiab vald kuus kokku vähem raha kui keskmise ametniku palk, kasvata-des samas lapsevanemates ebaõigluse tunnet. „Polnud muud võimalust kui ahistav leping alla kirjutada, muidu poleks me tühjaks jäänud koolimaja kasutamiseks üldse lepingut saanud,” ütles Ave Tamra.

Pool pearahast tähendab tema sõnul, et palju tööd tehakse koolis tasuta. Näiteks Ave muusikust abikaasa Kait tõuseb tihti hommikul kell viis, et minna Pikakannule ahjusid kütma. Ahjud köetud, alustab ta palgatööd viiuliõpetajana Võrus, Vastseliinas ja Pikakannul.

Koolil on ka õppemaks – 35 eurot kuus. Seda suudavad tasuda üksikud lapsevanemad. Niisiis tasutakse õppemaksu

küttepuides, kartulites või kõrvitsates.

Vallavanem Juris Juhansoo nentis, et Pikakannu arendajad vedasid valda ninapidi, lubades asutada huvikeskuse, aga asutades salaja hoopis erakooli, mis on tema arusaamise järgi äriühing. Et vald toetab äriühingut, on pigem hea tahte, mitte ahistamise märk. Pealegi polevat raha 1700 elanikuga väikevallas kunagi liiast. Samas väidab MTÜ, et vald oli erakooli loomiseks garantiikirja andnud, aga nüüd ei taha seda mäletada.

Kihlvedu kooli peale

ERR-i korrespondent Igor Taro on võitlusi Pikakannu ümber kaua kajastanud. „Kui lahkusin volikogu istungilt, kus vallavolinikud avaldasid nõrdimust, et haridusmi-

nisteerium andis koolitusloa Pikakannu lastevanematele, ja otsustasid maja nende kasutusse andmisega viivitada, tekkis mul volikogu esimehe Ain Lõivuga jutuajamine. Nentisin: nad ei saa võita sõda oma valla inimeste vastu. Lõiv pareeris „Me võidame, lepime 10 000 euro peale!” meenutas Taro. Volikogu esimehelt ei õnnestunud Eesti Päevalehel kahe päeva jooksul ühtki kommentaari saada.

Kiusu märgina meenutatakse koolis juuli lõppu, mil vald saatis allasutuste töötajad koolimaja valla varast tühjaks tassima, kuigi oli teada, et majas hakkab tegutsema erakool. Siis viidi ära näiteks nii arvuteid kui ka riieid. Kooli direktor Liina Vagula sõnas, et unistab nüüd rahust ja sellest, et vanemate inimeste vahelis-

test hõõrumistest alguse saanud pahandus ei kanduks üle lastele.

Aasta algul püüdis MTÜ ahistavana tunduvat lepingut muuta, ent tulemusteta. Vald andis ühekordse 500-eurose toetuse. Õiguskantsler, kelle poole Pikakannu rahvas nende hinnangul ebavõrdse kohtlemise asjus pöördus, teatas, et väiksest murest, kuid ei saa seda menetleda. Võrdse kohtlemise volinik Mari-Liis Sepper leidis, et võrdse kohtlemise seadus ei näe ette sanktsioone, kui lastel tahakse vahet kooli asukoha järgi. Haridusministeeriumi hinnangul sõlmis MTÜ ise väiksemat rahastamist võimaldava lepingu, tagantjärele protestil pole mõtet. Lastekaitse liit on seisukohal, et juurdepeetamis haridusele tuleb tagada kõigile, diskrimineerimiseta. ●

Kontsert

Täna õhtul toimub Tallinna Jaani kirikus kontsert „Päästame Pikakannu kooli”, eesmärgiks leida koolile toetajaid ja juhtida avalikkuse tähelepanu laste ebavõrdsele kohtlemisele. Teiste seas esineb ka Tallinna ülikooli meeskoor.

Traktorit vedanud veok sõitis sillalt jõkke

Õnnetus Eile sõitis Tartu maal Sinikülas lõhkenud rehvi tõttu sillalt jõkke veok, mille lastiks oli traktor. Veokis olnud kaks meest said õnnetuses kergeid vigastusi. Juhtumist andsid politseile teada veoki taga sõitnud ja õnnetust pealt näinud sõidukijuht.

Õnnetuse põhjustas veoki rehvi, mis teel purunes. Scania sõitis läbi teepiirete, rullus üle katuse ja maandus Laeva jões koos lastiga, milleks oli traktor. Veokit juhtis 1969. aastal sündinud mees, kaassõitjaks oli 1977. aastal sündinud mees. Mõlemad said pärast õnnetust ise sõidukist välja, pääsesid kergeite vigastustega ja olid kiirabi sündmuskohale jõudmiseni politsei sõidukis soojas.

Liiklusõnnetuses osalenud sõidukijuht oli kaine, veoki rehvide seisukord on väljaselgitamisel. **○ EPL**

Maaülikoolis tunnistati doktoritöö plagiaadiks

Plagiaadiks tunnistatud doktoritöö autor Andres Menind kavatseb otsuse vaidlustada.

Epp-Mare Kukemelk
uudised@epl.ee

Ühtlasi tühistati kaitsmiskomisjoni otsus, millega anti Menindile bioenergeetika erialal filosoofiadoktori kraad (PhD).

Eesti maaülikooli õppeproktor Paavo Kaimre ütles, et tegu on kahetsusväärse juhtumiga, mida ülikoolis varem juhtunud pole. „Tegemist on esmakordselt ülikooli ajaloos doktoritöö tunnistamisega plagiaadiks ning doktorikraadi tühistamisega,” ütles Kaimre. Tema sõnul on töös kasutatud löike teiste autorite töödest, millele pole korrektselt viidatud. Sellega on rikutud nii ülikoolis kehtivat kor-

da, autoriõiguse seadust kui ka teadlaste eetikakoodeksit, sõnas ta.

Andres Menind aga ütles, et pole teadlikult plagiaati tootnud ja kavatseb otsuse suure tõenäosusega vaidlustada. „Iga väiksemagi refereeritud lõigu taga on kellegi nimi ja need on kõik loetletud kasutatud kirjanduse nimekirjas,” lausus ta. „Hetkel olen alles

Menindi sõnul pole maaülikoolil viitamise kohta selget juhendmaterjali.

materjalid kätte saanud ja pikemalt ma ei peatuks sellel teemal.” Otsuse vaidlustamiseks on tal kuni 30 päeva.

Menind ütles, et maaülikoolil puudub konkreetne juhend, mis käsitleks doktoritöö vor-

mistamist. „Seal on kolm-neli dokumenti, mis seda käsitlevad – üks saadab ühe juurde ja teine teise juurde,” kirjeldas ta. Menind lisas, et tema töö plagiaadiks tunnistamine loob pretsedendi. „Nüüd hakatakse lugema aega enne mind ja pärast mind.” Tema sõnul on maaülikoolis juba astunud samme, et koostada edasiseks vajalikud nõuded, mida doktorandid peaksid oma tööd tehes arvestama.

Vihje saatis töö ekspertiisi

Andres Menindi doktoritööle tehti ekspertiis pärast kooli õppeosakonnale laekunud vihjet. Ekspertiisi käigus kontrolliti töö teksti kolme plagiaadituvastusprogrammiga. Menindi doktoritöö teema oli „Peculiarities of pretreatment and fuels refining of biomass” („Biomassi celtöötuse ja kütusteks väärindamise iseärasused”). **○**

Galojani kohtuasi venib veelgi

Ligi 60 000 euro varguses viieks kuuks vangimõistetud Anna-Maria Galojani Eestile loovutamise kohtuasja lõppu ei paista. Justiitsministeeriumi pressiesindaja Kaisa Lutter teatas, et Inglismaa esimese astme kohtu otsus Galojani Eestile mitte loovutada on teises kohtuastmes vaidlustatud. Millal võiks oodata lõplikku otsust või loos muud arengut, Lutter öelda ei osanud.

Elmisel aastal mõisteti Eesti Euroopa Liikumise endine juht Galojan kohtus süüdi suure summa raha omastamises ja võltsitud dokumendi kasutamises ning teda karistati aasta ja kümne kuu pikkuse vangistusega. Sellest tuli tal realselt vanglas ära kanda viis kuud, ent Anna-Maria Galojan põgenes Suurbritanniasse, kust teda senini Eestile vanglakaristuse kandmiseks välja pole antud. **○ Vahur Koorits**

Tallinna ülikool maksab raha õppurile tagasi

Nominaalajaga lõpetanud tudeng semestris tegemata jäänud ainepunktide eest ei maksa.

Lauri Tankler
lauri.tankler@epl.ee

Tallinna ülikooli (TLÜ) senat otsustas esmaspäeval, kuidas hakata niinimetatud tasuta kõrghariduse tingimustes küsima üliõpilaste käest tegemata jäänud ainepunktide eest hüvitist. Erinevalt mitmest teisest koolist lubab TLÜ maksata tudengile raha tagasi, kui ta suudab õpingud nominaalajaga lõpetada.

Sügisest kehtima hakkav süsteem keelab avalik-õiguslikel ülikoolidel eestikeelsel õppekaval täiskoormusega õppivalt tudengilt raha küsida. See tähendab, et kõik, kes saavad vastavatele õppekavadele sisse, õpivad tasuta. Samas võivad ülikoolid raha küsida nendelt õpilaselt, kes täiskoormuse nõuet ei täida ning saavad semestris vähem kui 30 Euroopa ainepunkti.

Kohe raha ei küsita

TLÜ senati otsus annab aga tudengitele võimaluse ühekordse laiskuse tõttu või muudel põhjustel tegemata jäänud hiljem kompenseerida. Esiteks lubab uuendatud õppekorralduse eeskiri, et tasuta õppiva tudengi käest ei küsita hüvitist kohe pärast esimese semestri kokkuvõtte tegemist – eesmärgiga pakkuda esmalt hoopis nõustamist ja võimalust teise

semestri lõpuks võlgnevused likvideerida.

Teiseks ei esitata üliõpilasele arvet, kui üks või kaks punkti tegemata jääb. Senati otsuse kohaselt on tudengil kuus ainepunkti nii-öelda maksuvabad, arve esitatakse alates seitsmendast. TLÜ akadeemilise prorektori Priit Reiska sõnul otsustati kuue punkti kasuks seetõttu, et viimase semestriga on võimalik see veel tagasi teha. Kuue punkti reegel kehtib esimesel semestril ka näiteks Tartu ülikoolis.

Kõige ainulaadsem on aga see, et kui tudeng on pidanud vahepeal tegemata töö eest raha maksma, saab ta selle koolilt tagasi juhlul, kui lõpetab nominaalajaga. „Meie

Kuus tegemata ainepunkti on tudengi jaoks nii-öelda maksuvabad.

tõlgendasime seda seadust nii, et hüvitise küsimise võimaluse eesmärgiks on nominaalajaga lõpetamiste soosimine,” ütles Reiska. „Kui mingil põhjusel on vahepeal olnud probleeme, aga sa suudad finišijoone teistega koos ületada, siis maksakse raha tagasi.”

Ühe ainepunkti hind võib juba praegu suuremate avalik-õiguslike ülikoolide kodulehtedelt leida, eri koolis ja erialal võib hind erineda. Ühe ainepunkti maksumus on üldjuhul kuni 50 eurot. **○**

Lasnamäe Linnaosa Valitsus

TEATAB

Tallinna Linnavalikogu 17. juuni 2010 määruse nr 33 „Reklaami või teabe eksponeerimiseks ehitise pinna kasutusse andmise kord” § 4 lõige 1, § 8 lõigete 1, 3, 5, § 19 lõige 8, § 20 alusel, lähtudes Tallinna Linnavalitsuse 29. septembri 2010 korraldusest nr 1463-k, „Reklaami või teabe eksponeerimiseks Tallinna linnale kuuluva ehitise pinna otsustuskorras kasutusse andmise tasu miinimummäärade (alghindade) kehtestamine” ja kooskõlas Lasnamäe Linnaosa Valitsuse põhimääruse § 8 lg 1 antakse kasutusse otsustuskorras ehitise pind aadressil: parkimistasku Tartu mnt 87d ees Stereo Meedia OÜ-le (reg kood 11404108) välireklaamkandja paigaldamiseks välireklaamikampaania läbiviimise eesmärgil. Pinna üüritasu suurus on 50 eurot kogu lepingu perioodi eest. Lepingu kehtivus 22.04.2013-05.05.2013. Alus: Lasnamäe linnaosa vanema 15.04.2013 korraldus nr 1-15/88.

Pirita Linnaosa Valitsus

TEATAB

Aiatee tn 2 // Viimsi põik 20 kinnistu detailplaneeringu avalik väljapanek toimus 25. märtsist – 9. aprillini 2013. Avaliku väljapaneku ajal ei esitatud detailplaneeringu kohta ühtegi kirjalikku vastuväidet ega ettepanekut.

Pirita Linnaosa Valitsus

TEATAB

Pärnamäe tee 65 kinnistu detailplaneeringu avalik väljapanek toimus 25. märtsist – 9. aprillini 2013. Avaliku väljapaneku ajal ei esitatud detailplaneeringu kohta ühtegi kirjalikku vastuväidet ega ettepanekut.

Eesti teadlane hoolitseb Euroopa vee puhtuse eest

Ülo Mander aitab Prantsusmaa teadlastel kaitsta oma põhjavett pestitsiidireostuse eest.

Anna-Liisa Villmann
anna-liisa.villmann@epl.ee

Tartu ülikooli loodusgeograafia ja maastikuökoloogia professor Ülo Mander on eelmise aasta sügisest töötanud küllalisprofessorina Prantsusmaa riiklikus uurimisorganisatsioonis IRSTEA, mis keskendub põllumajanduse ja keskkonna probleemidele. Koos kohalike teadlastega püüab ta jagu saada pestitsiididest, mis Prantsusmaal põhjavett ohustavad.

„Nad otsisid paar aastat õiget inimest. Nõustusin uurimisrühmaga liitumisega väga vaevalt,“ ütleb Mander. „Eks see oli väljakutse. Tööd tuleb ikkagi teha topet, sest ega Eesti asjad ei ole ju maha jäetud: 12-tunnisest tööpäevast pool läheb Eesti asja ajamiseks.“

Vee põllumajanduskemikaalide eest kaitsmisega tegeles Mander juba 1980. aastatel. See tähendas Eesti veekogude ning põhjavee kvaliteedi parandamiseks saasteainetest puhastavate biofiltritena kaitsevööndite ja märgalade kasutamist. Ometigi on aga tema sõnul see uurimisteema tänapäeval Eestis vähem päevakajaline, sest pärast taasiseseisvumist on võimatu põllumajanduskeemiat endises mahus kasutada. Seevastu on Prantsusmaal põllumajanduse mõju veekvaliteedile püsivalt üheks olulisemaks keskkonnaprobleemiks.

„Põllumajanduse intensiivsus Eestis on väiksem, kasutatakse vähem keemilisi aineid, mineraalväetisi ja pestitsiide. See kõik on endiselt olemas suure tootmisvõimsusega Prantsusmaal Pariisi ümbritsevas Île de France'i maakonnas, kus kraavivees on näiteks kuni 20 korda rohkem nitraate kui meie vetes. Saastunud kraavivesi läheb jõgedesse, halvimal juhul karstunud kivimist otse sügavale põhjavette, mis on osaliselt pariislaste joogiveehaardes,“ kirjeldab Mander.

Tehnikat kolme miljoni eest
Praegu süveneb Mandri sõnul probleem Nestlé grupiga, kuhu kuuluvad näiteks Vitel, San Pellegrino ja Evian ehk peaaegu kõik suuremad mineraalvett tootvad kompaniid. „Neis kõigis on avastatud päris palju pestitsiide, mille kasutamisest põhjustatud reostus on Prantsusmaal suure skandaali tekitanud. Paljude moodsate pestitsiidide

kogused on küll väikesed, aga nende meditsiiniline mõju on teadmata või raskesti tuvastatav. Pealegi on uurimismeetodid nende avastamiseks lapsekingades – me ei tea, milleks mõned pestitsiidid lagunevad,“ nendib ta.

Mandri eestvedamisel rajatakse Île de France'i maakonda Rampilloni külla eksperimentaalne tehismärgala ja kaasaegne välilabor, kus mõõdetakse kõiki lämmastiku ja süsiniku voogusid alates vees olevatest ühenditest kuni gaasivoogudeni, ja uuritakse taimedesse ning setetesse kogunenud aineid keerukate mikrometeoroloogiliste meetodite abil.

„Samas märgalas uuritakse

Pariisi ümbruses on kraavivees 20 korda rohkem nitraate kui Eesti vetes.

se ka pestitsiidide lagunemist, mis võivad lämmastiku ja süsiniku aineriinget reguleerivaid organisme pärssida. See kõik muudab kogu probleemi väga keerukaks. Siiski võimaldab kõigi nende oluliste seaduspäraste selgitamine märgalatehnoloogiat efektiivsemalt vee puhastamiseks kasutada,“ ütleb Mander.

Praegu muretsetakse väli-

TÜ teadlane Ülo Mander teel Prantsusmaale välilabori loomist juhtima

Foto: Priit Simson

laborisse aparatuuri. „Idealis püüame sinna kolme miljoni euro ulatuses hankida täiendavat kaasaegset aparatuuri nagu laserseadmed metaani ja naerugaasi [dilämmastikoksiidi] voogude mõõtmiseks,“ märgib Mander.

Tema ülesandeks Prantsusmaal on üleuroopalistele projektidele rahastust hankida, oma kogemusega uurimistöö

abiks olla, teadusartikleid kirjutada ning sealseid tudengeid õpetada. Palju on ka rahvusvahelisi koostööprojekte. Näiteks püütakse Euroopa Liidu projekti raames koos Skandinaavia teadlastega leida vastus sellele, miks Läänemeres vohavad kuumad ilmaga mürgised sinivetikad. Selleks tuleb jällegi tegeleda lämmastiku aineriinget reguleerimisega. ●

Moodne ja ohtlik kasvuhoonegaas

Vee puhastamine on paratamatult seotud nn kasvuhooneefektiga.

„Kaks kõige enam inimese poolt tasakaalust välja viidud või muudetud aineriinget süsteemi on süsiniku aineriinget, mida tunneme eeskätt kliima soojenemise ning muldades huumusesisalduse kahanemise järgi, ning lämmastiku aineriinget, mille muutused peegelduvad mineraalväetistest tingitud põhjavee saastumises ja veekogude eutrofeerumises, aga ka kasvuhooneefekti kaudu. See tõttu on need uuringud väga erinevates riikides väga erine-

vatest aspektidest väga olulisel kohal,“ räägib Mander.

Inimtegevuse tõttu tekib loomulikku aineriingesse järjest enam lämmastikku. Tüüpilise näitena toob Mander transpordi: autode-lennukite sisepõlemismootoritest eraldub lämmastikugaase, mis lenduvad atmosfääris ning tekitavad õhuniiskusega reageerides nitraatiooni, mis lahustub hästi vees. Kui liigne lämmastik jõuab veekogudesse, tekitab see eutrofeerumist: seal hakkab kasvama taimestik ja pikapeale saab veekogust soine ala. Needsamad sood muundavad väga hästi nitraatlämmastiku gaasiliseks

lämmastikuks, mis lendub uuesti atmosfääri.

Vesi saadakse puhtaks, kuid sellega kaasneb dilämmastikoksiidi ehk naerugaasi lendumine. Naerugaasi maakera kliimajärel mõjutav toime on kuni 300 korda suurem kui sama suure koguse süsihappegaasi oma. Samas – naerugaasi lagunemine atmosfääris on märksa aeglasem kui CO₂-l, mis põhjustab selle kuhjumist atmosfääris ja suurendab selle gaasi ohtlikkust. Paljud uurijad nimetavad naerugaasi 21. sajandi kasvuhoonegaasiks, mille mõju kliima soojenemisele järjest kasvab.

KES TA ON?

Ülo Mander

Sündinud 1954. aastal

●● Tartu ülikooli loodusgeograafia ja maastikuökoloogia professor

●● Mitme rahvusvahelise teadusajakirja toimetuse kolleegiumi liige

PÄLVITUD AUTASUD:

●● 2012. aasta Eesti teaduspreemia geo- ja bioteaduste alal uurimuste tsükli „Ökotehnoloogia maastike aineriinget reguleerimisel“ eest

●● 2012. aasta Eesti teaduste akadeemia Karl Ernst von Baeri medal silmapaistvate saavutuste eest elu- ja maateaduste erialal

●● Valgetähe neljanda järgu teenetemärk

Täna Delfis:
Mida riik kavatseb ette võtta paadunud pedofiilidega?

Komimaal avati uus eestikeelne soome-ugri veebileht

Hõimurahvaste info sõltumatud vahendajad

otsivad endale Eestist

korrespondenti.

Rein Sikk

rein.sikk@epl.ee

Komimaa ajaloo esimene eestikeelne internetileht alustas tegevust märtsis. Tegemist on Komimaa pealinnas Sõktovkaris tegutseva sõltumatu soome-ugri infokeskuse Finugor tegevuse laiendamisega aadressil finugor.ru/ee. Varem edastati seal ainult vene- ja ingliskeelset infot.

Peatoimetaja Juri Popov, kes on ka korduvalt Eestist külastanud, andis teada, et eesti keel valiti saidi kolmandaks tegevuskeekeks seetõttu, et eestlaste aktiivsus soome-ugri maailmas ületab oluliselt teiste omariiklusega rahvaste, soomlaste ja ungarlaste oma.

„Ühtlasi on Eesti soome-ugri liikumise aktivistid maininud noorte vähest huvi hõimuliikumise vastu, seepärast peame oluliseks just eestikeelse informatsiooni auditooriumi viimist,“ lisas Popov.

Veebilehe sisuks on ühelt poolt Eesti meedia seirega saadud viited hõimuliikumist puudutavatele materjalidele, teisalt aga soomeugrilaste tegevust käsitlev originaalmaterjal, mis on algul ilmunud vene keeles ja tõlgitakse siis eesti keelde. Töösse on kaasatud Eestis elavaid tõlke.

Eestikeelse materjali osatähtsuse ja kvaliteedi tõstmiseks on Finugor alustanud Eestimaa korrespondendi otsinguid. Praegu võib eestikeelselt veebilehelt leida nii värskeid uudiseid kui ka põhjaliku artikli Karjalasse kavandavast soome-ugri ressurside keskusest ja komide uniikaalsest genofondist.

40 000 külastajat kuus

Pidevalt töötab Finugori veebilehe heaks neli inimest, aga korrespondente, kes soome-ugri maailmast kirjutisi saadavad, on kokku umbes 15.

Märtsis vaadati eestikeelseid uudiseid umbes tuhat korda. Kokku käis märtsis Finugori veebilehel 40 000 külastajat, kes vaatasid eri uudiseid 113 000 korral. Igas kuus avaldatakse 200 venekeelset ja kuni 50 ingliskeelset uudist. Infokeskus on tegutsenud 2001. aastast.

Finugor on soome-ugri maailmas tuntud suurejoonelist veebikonkursside käivitajana. 2010. aastal valiti 400 ettepaneku seast veebihäältsusel välja seitse soome-ugri maailma imet. Kõik väljapakutu jõudis ka soome-ugri rahvaste veebientsüklopeediasse. Aasta hiljem otsitiuntuimaid soome-ugri inimesi. ●

Lang hämmas kultuuriala töötajate palkadega

Ministri arvamuskartikli väide, et kultuuritöötaja teenib 95% Eesti keskmisest palgast, ei pea paika.

Riin Aljas
riin.aljas@epl.ee

Ülemöödunud nädalal jõudis avalikkuse ette kaks arvu kultuuritöötajate palkade kohta, suuresti erinesid nii summad kui ka ütlejad. Nimelt väitis Mari-Liis Lill loomeliitude pleenumi aastapäeva kõnes, et keskmine kultuuritöötaja teenib Eesti keskmisest palgast kolmandiku võrra vähem. Mõni päev hiljem avaldas kultuuriminister Rein Lang Postimehes arvamuskartikli, milles kirjutas: „Tõsi, keskmine kultuuritöötaja ei teeni täna kolmandiku võrra vähem kui keskmine palgasaja üldiselt. Ta teenib 95% keskmisest palgast.”

Ehkki see arv tundub üpriski uskumatu, ei saa öelda, et Lang oleks otse valetanud, pigem on probleem väärates võrdlustes. Tema väidetud 95% puudutab üksnes ministri valitsemisala asutusi. Ministri arvamuskartikli

tika aga ei peegelda kohalike omavalitsuste asutustes, näiteks maakonna raamatukogudes, ega MTÜ-des töötavate inimeste sissetulekut.

Ka rääkis Lang üksnes kõrgharidust nõudval täistööajaga ametikohal töötajatest. Seetõttu ei saa kuidagi tege- mist olla keskmise kultuuri- töötajaga.

Oma ala inimesed

Ministriumini avalike suhte juhi Ave Toots-Erelti sõnul pidaski minister artiklis silmas oma ala inimesi. Kuid arva- musloos polnud ühtegi sõna, mis oleks seda selgitanud.

Ministriumini arvud ei peegelda kohalike omavalitsuste ega MTÜ-de töötajaid.

Teiseks tekitab küsimuse see, et kui Langi idee artiklis oli, et üksnes kõrgharitud kultuuri- töötaja tasu on 95% riigi kes- kmisest palgast (brutopalk 916 eurot – toim), siis kas on ikka päris kohane võrrelda kõrgha- ritute töötasu kõikide palga- saajatega?

Statistikaameti tööjõu- uuringu andmetest selgub, et Eestis teenib kõrgharitu kesk-

misest palgast umbes 17% roh- kem. Jällegi, Langi artiklis on tegemist ministriumini valitse- misala kõrgharitud töötajate- ga – mujal on palgad väikse- mad, nagu selgub ka kõrval- olevast graafikust.

Uurides kultuuriminis- teeriumist Langi segasevõi- tu statistikatõlgenduse ko- ha, selgus, et konkreetseid arve riigi kultuuritöötajate kesk- mise palga kohta pole neil- gi, sest kultuuritöötajat kui ametikohta on väga keeruli- ne määrata.

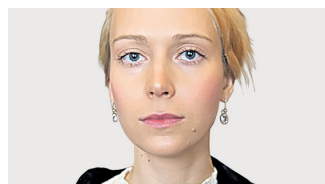
Ministriumini finantsosa- konna juhataja Liili Kaska sõnul koguvad nad statistikat eelkõige eelarve jaoks vajali- ke otsuste tegemiseks, mistõ- tu ongi andmed üksnes minis- teeriumini valitsemisala töötaja- te kohta.

Küll näitab Kaska analüüs, et mõneti erinevad ka minis- teeriumini valitsemisala asutus- te palgad. Näiteks on kõrgha- ritud kultuuritöötaja arvestuslik keskmine palk riigimuuseumis 703 eurot, avalik-õigusli- kes asutustes nagu rahvusring- häälingus ja rahvuskooperis aga 1014 eurot.

Palga erinevusel on Kaska sõnul mitmeid põhjuseid, mis sõltuvad paljuski asutuse tege- vusvaldkonnast ja muust spet- siifikast. ●

KOMMENTAAR

Teatripalgaga peret ei toida

Mari-Liis Lill

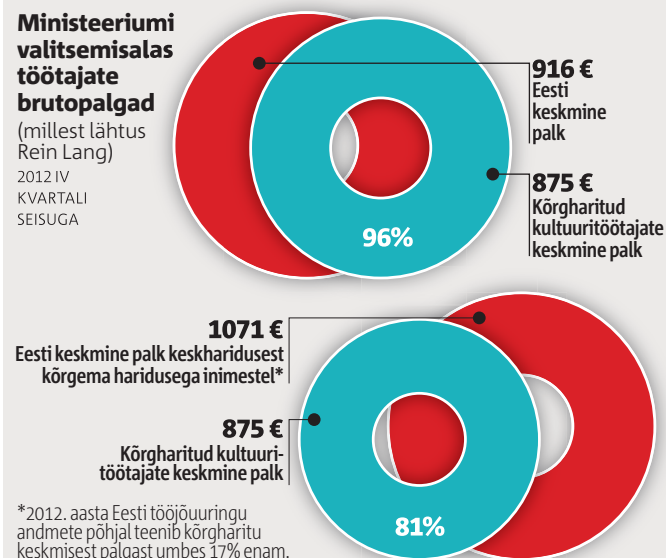
näitleja

Statistika on kehvasti kättesaa- dav ja mitmeti tõlgendatav. Sta- tistikaameti lehel on ainus ala- teema, mille alla kultuuritöötaja võiks käia, kunst, meelelahutus, vaba aeg. Viiteid palkade kohta leidsin ka riigikogu stenogrammi- dest, võrdlesin summasid sellega, mida ma tean, et inimesed minu ümber reaalselt teenivad. Statisti- ka kirjeldab tegelikkust liiga suu- re üldistusega: kui teatri turundus- osakonna ja noorte näitlejate pal- gad kokku liita ja pooleks jagada, tulebki päris korralik summa, aga see ei tähenda, et keegi selle raha eest päriselt ka poodi saab minna. Ma ei häbene tunnista, et kul- tuuriministri toodud statistika löi- kes ma eksisin, aga see ei muuda fakti, et ainult teatripalgaga ena- masti peret ei toida.

Võrrelda tuleks kõrgharitute, mitte keskmise töötasuga

Isegi ministriumini haldusalas olevad kõrgharitud kultuuritöötajad teenivad riigi kõrgharitute keskmisest ligi viiendiku võrra vähem.

Ministriumini valitsemisalas töötajate brutopalgad
(millest lähtus Rein Lang)
2012 IV KVARTALI SEISUGA

*2012. aasta Eesti tööjõuuringu andmete põhjal teenib kõrgharitu keskmisest palgast umbes 17% enam.

Kultuuritöötajate palgad Eestis ametiala kaupa

KEKSKINE BRUTOPALK EURODES (2010) AASTAL

Arhiivaarid ja kuraatorid	751 €
Raamatukoguhoidjad jt teabe tippspetsialistid	615 €
Kirjanikud jt kirjamehed	788 €
Tõlkijad, tõlgid jt keeleteadlased	890 €
Kujutavad kunstnikud	754 €
Muusikud, lauljad ja heliloojad	838 €
Filmi-, teatri- jm lavastajad ja produtsendid	1012 €
Näitlejad	783 €
Fotograafid	694 €
Sisekujundajad ja dekoraatorid	575 €
Raamatukogude jm tehnilised töötajad	546 €
Muud kunsti ja kultuuri keskastme spetsialistid	605 €
Ringhäälingu ja audiovisuaalala tehnikud	774 €

Allikas: statistikaamet, kultuuriministriumini; graafika: Maret Müür

26. – 28. APRILL EESTI NÄITUSTE MESSIKESKUSES

INTERJÖÖR 2013

SISUSTUS KINNISVARA AIANDUS

KOHAL ON SUUREMAD SISUSTUS-, KINNISVARA- JA AIANDUSFIRMAD!

WWW.SISUSTUSMESS.EE WWW.AIANDUSMESS.EE

EESTI NÄITUSED

KARM & KRISTIANSON

KRAUSE DISAIN

LandArt
alajakundus

Messi reisipartner GoAdventure

Messi meediapartner Eesti Päevaleht

Eesti Päevaleht

PRANTSUSMAA MINISTRID DEKLAREERISID VARA

Presidendi soovil paljastasid Prantsuse ministrid esimest korda oma varandusliku seis, kusjuures nii mõnigi neist läks üpris üksikasjalikuks. Näiteks teatas kultuuriminister Aurélie Filippe-

tti (pildil), et tal on David Beckhami T-särk ja mitu pangakontot, millest ühel on 12,21 eurot. Tööstuse uuendamise minister Arnaud Montebourg deklareeris 4000-eurose tooli. **EPL**

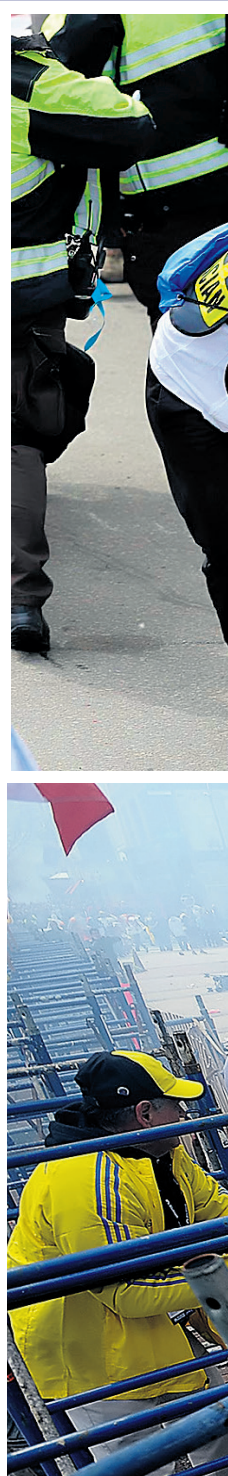

HIINA AVALDAS ANDMEID RELVAJÕUDUDE KOHTA

Hiina avaldas esimest korda andmeid oma relvajõudude isikkoosseisu suuruse kohta. Dokumenti järgi on rahvavabastusarmee maavägedes 850 000, mereväes 235 000 ja õhujõududes 398 000

ohvitseri ja sõdurit. Hiina kaitse-eelarve kasvas mullu 11,2%, ületades 100 miljardi dollari piiri. Varem on Aasia võimsaima riigi sõjaväe suuruseks arvatud 2,3 miljonit meest. **Delfi**

Bostoni pommirünnak: võimudel ei olnud andmeid ohu kohta

Lõhkeadeldised olid paigutatud maratoniraja lõppu, et viga saaks võimalikult palju inimesi. Kolmele surmasaanule võib tulla lisa, sest üle kümme vigastatu oli eile õhtul kriitilises seisus.

Bostoni maratoni finišisirgel plahvatanud pommid äratasid ameeriklastes taas terrorihirmu.

Kaivo Kopli
kaivo.kopli@epl.ee

Uurijad eesotsas FBI-ga ajasid eile üksikisiku või rühma, kodu- või välismaiste terroristide jälgi, kes panid üleile Bostoni maratoni finišijoonel plahvatama kaks pomm, mis tapsid kolm ja vigastasid 176 inimest, kellest paljud olid veel eilegi haiglates väga kriitilises seisundis.

Maailma vanimal ja ühel tuntumal maratonijooksul toimunu on rängim USA pinnal korraldatud pommirünnak pärast 2001. aasta 11. septembrit, kui käsitada tollastes rünnakutes kasutatud kaaperdatud reisilennukeid pommidega. Bostoni juhtumi motiivid

ja süüdlased on esialgu selgusetud, kuid meedias märgiti muu hulgas, et maratoni mälestati Newtowni koolitulistamist ja et just viimane miil oli pühendatud selle ohvritele.

Obama: see oli terror

Hulganisti föderaal-, osariigi ja kohalikke uurijaid ja politseinikke kaasava juurdrluse juhtimise võttis kohe üle föderaalne juurdlusbüroo, kuid ametiisikud andsid vastakaid signaale, kas rünnakut käsitletakse terroriaktina või mitte. Alles president Barack Obama eilne sõnavõtt tegi asja selgeks – juhtunut uuritakse terrorismina. „Me leiame süüdlased ja toome nad kohtu ette,” kinnitas Obama eile. Kes ja miks pommid plahvatama pani, oli eile õhtuks aga endiselt selgusetu. Mitte ükski rühmitus polnud vastutust plahvatuste eest endale võtnud.

Kümnete haavatute, jäse-

metest ilma jäänute jaoks oli igal juhul tegemist sündmusega, mis muutis nende elu alatiseks. Nad hakkasid just 42 kilomeetri pikkust jooksu lõpetama, kui finišisirgel plahvatas vähem kui kümne sekundi vahetega kaks pomm, mis olid teineteisest umbes 70 meetri kaugusel. Esialgseil andmeil oli tegemist püssirohust valmistatud lõhkekehedega, mis olid täidetud kuullaagrite ja muude laiade paiskudes võimalikult paljudele vigastusi tekitavate pisidetailidega, teatas Reuters.

Maratoni algusest oli möödunud üle nelja tunni, tippklassi jooksjad olid juba finišeerinud ja suurem osa keskmise tasemega võistlejaid hakkas just finišisse jõudma. Ühtlasi tähendas pommide finišisirgele paigutamine, et sihikule oli võetud võimalikult palju pealtvaatajaid, keda tavaliselt on kogu eeslinnades

algava ja kesklinna lõppeva maratoniraja ääres pool miljonit või rohkemgi ja eriti tiheidalt just lõpuosas.

Kuigi meedias läksid liikvele mitmesugused kuuldsed, ei paistnud politseiuurijatel eile olevat selget niidiotsa ja esialgu ei teatatud ka ühestki juhtumiga seotud vahistamisest. Bostoni politseiülem Ed Davis ütles, et neil ei olnud enne plahvatust andmeid mingist spetsiifilisest ohust ega ähvardustest. Pärast plahvatust kehtestati vahetu toimumispaiga kohal lennukeluala, lühikeseks ajaks peatati ka lennud kohalikele lennuväljadele ja toodi kõik politseinikud tööülesandeid täitma. Bostoni elanikel ja maratoni külalistel soovitati jääda koju või hotellidesse ning vältida avalikesse kohtadesse kogunemist.

Juurdlust juhtiv FBI eriaagent Richard DesLauriers lükkas eile ümber varem mee-

Barack Obama: me leiame terroriakti süüdlased ja toome nad kohtu ette.

Tegu oli püssirohust valmistatud pommidega, mis olid täidetud kuullaagritega.

dias levinud teated, nagu oleks politsei leidnud plahvatamata lõhkekehasid ja et ühes linna haiglas tegeletakse „huvi pakuva isikuga”. DesLauriers lisas, et ohtu uute terroriaktide toimumiseks Bostonis ei ole.

Al-Qaida käekiri?

Bostoni maratoni peetakse traditsiooniliselt aprilli esimesel kolmapäeval ehk patriootide päeval, Massachusettsi osariigi pühäl, millega tähistatakse esimesi lahinguid sõjas Briti ülemvõimu vastu. Seekordne ligi 28 000 osalejaga 117. võidujooks peeti ühtlasi mulu detsembris toimunud Newtowni koolitulistamise mälestuseks, kusjuures just viimane miil enne finišit oli pühendatud Newtowni ohvritele – 20 koolilapsele ja kuuele õpetajale. Parajasti püüab president Obama kongressis läbi suruda relvaseaduste karmistamist,

ULTIMAATUM

Põhja-Korea armee esitas eile ultimaatumi, milles öeldakse, et Lõuna-Korea vastu alustatakse ilma hoiatuseta kättemaksurünnakut, kui ta jätkab Põhja-Korea vastast tegevust. **Delfi**

MADONNA VENEMAAL EBASEADUSLIK VÕÕRTÖÖLINE

Venemaa välisministeerium kinnitas, et Ameerika lauljale Madonnale 2012. aastal Venemaal sissesõiduks antud viisa andis talle õiguse osaleda ainult tulu mittetaotlevatel kontserti-

del, vastasel juhul oleks ta pidanud hankima hariliku tööviisa ja märkima taotluses reisi eesmärgiks „palgatöö”. Nüüd võidakse Madonna kontserdi korraldajaid trahvida. **Delfi**

AASTAKÜMNETE TUGEVAIM MAAVÄRIN IRAANIS

Iraani tabas eile ennelõunal üks ligi 40 aasta võimsamaid maa-värinaid. USA geoloogiateenistuse teatel oli 7,8-magnituudise maa-värina episenter Iraani kaguosas Pakistani piiri lähedal,

värinat oli peale Pakistani tunda ka Indias ja Lähis-Idas. Maa-värinas hukkunute kohta levis eile õhtul vastukaiv info: arvud ulatusid sadadest mõnekümneni. **EPL**

Fotod: AP/Scanpix, AFP/Scanpix, Reuters/Scanpix

vähendamaks ohvriterohkeid tulistamisi.

Ekspertidid märkisid, et esialgu pole tõendeid, mis seostaksid plahvatusi mõne rühmitusega, ja teadaolevalt ei ole ka luureandmeid, mis viitaksid välismaistele seostele, ehkki paljud versioonid on võimalikud. Avalikku kohta pommi panek võib viidata al-Qaida käekirjale. Kuna sihtmärgiks ei olnud valitsushoone, võib sellest järeldada, et tegemist ei olnud kodumaiste valitsusvastaste ekstremistidega.

Välistada ei saa kohalike islamiäärmuslaste kätetööd, kuid kuigi Bostoni maraton on suurüritus, pole sel siiski sedavõrd suurt sümbolset tähendust kui Pentagonil, Maaailma Kaubanduskeskusel või New Yorgi Timesi väljakul. Tasub tähele panna, et Bostonis korda saadetu ei paista olevat sugugi nii kõrgel tasemel organiseeritud, kui olid islami-

äärmuslaste 2004. ja 2005. aasta terrorirünnakud Madridis ja Londonis.

Meenutada võib sedagi, et 1995. aastal Oklahomas 168 elu nõudnud plahvatuse puhul ei kippunud ameeriklased esimese hooga uskuma, et mõni nende kaasmaalane võiks särease teo sooritada. ●

KOMMENTAAR

Meeleolu on Bostonis asjalik

Villu Tari

Bostoni piirkonnas elav eestlane

Plahvatuses kannatanud on parema arstliku kontrolli all, kui oleks kuskil mujal Ühendriikides. Boston on kogu maailmas tuntud peamiselt kahel põhjusel - tippülikoolid ja tipphaiglad ning -arstid.

Üldine meeleolu tundub olevat asjalik - arstid tegelevad inimelu päästmisega, politsei tegeleb informatsiooni analüüsiga. Paanika puudus ja puudub tänagi. Emotsioonidest ja hetkeõudusest hoolimata evakueeruti hüs- teeritsemata

Ansip, Ukraina ja daam: peaminister kordas euroliidu seisukohti

Analüüs

Raimo Poom

välisloimetuse juhataja

Valitsusjuhi sõnade hukkamõistjad poleks justkui Euroopa Liidu ja Ukraina suhete seisust midagi kuulnud.

Möödunud nädala lõpus Ukrainast naasnud peaminister Andrus Ansipit on tabanud kriitikatorm. Põhjuseks üks lause, mida vahendas Ukraina valitsuse teavitusteenistus: „On vale panna Ukraina ja Eesti ning Ukraina ja EL-i vaheliste suhete tulevikku ühele kaardile, ühele daamile,” seisis seal Ansipi öeldu kohta.

Teiste seas on Ansipiga tõrjelenud riigikogu väliskomisjoni esimees Marko Mihkelson ja Euroopa Liidu asjade komisjoni aseesimees Marianne Mikko, aga ka Andres Herkel, Hannes Hanso, Silver Meikar ja Indrek Tarand.

Kokkuvõttes heidetakse Ansipile ette, et ta hülgas oma avaldusega proosaliste majandussuhete nimel Eesti välispoliitika põhiväärtused. Pisendas suuri õigusriigi tagamise probleeme ja mis kõige hullem, astus sellega otsesesse vastuollu Euroopa Liidu seisukohtadega.

„Euroopa Liit on minu teada seisukohal, et Julia Tšomšenko ehk „üks daam” on vangis poliitilistel põhjustel,” pahandas näiteks rahvusvahelise kaitseuuringute keskuse teadur Hannes Hanso Ansipiga Delfile antud kommentaaris.

Sõna „daam” polnudki

Kõigepealt daamist. Ansipi lähikondlastel väidavad kui ühest suust, et konkreetne sõna ei kuulunud peaministrile. Paraku ei soovinud peaminister ise eile enam midagi lisada.

Hästi, isegi kui Ansip viitas daamile, on selge, et Ukraina valitsuse pressitalituse toodud tsitaat unustas ära selle lause teise poole, mida peaminister Kiievis igal sammul korrutas: see tähendab, et ehkki suhteid ei saa panna ühele kaardile (daamile?), ei aktsepteeri Eesti ega ka Euroopa Liit

selektiivset kohtumõistmist. Jällegi kinnitavad kõik Ansipi Ukraina kohtumistega kursis olevad allikad, et peaminister selgitas seda seiskohta pikalt kõigil kohtumistel.

Kas siis Eesti valitsus on ühe kaardi või daami osa pisendamise Euroopa Liidu lähenemise jalge alla tallanud? Paraku mitte – ühtseid EL-i Ukraina-suhete seisukohti uurides pole võimalik leida avaldust, milles Julia Tšomšenko vangistust käsitletaks poliitilisena, veel vähem ainsa kaardina laual. Nagu väljendus üks Euroopa Liidu kõrge ametnik sel nädalal Eesti Päevalehega vesteldes: „Arvata-vasti istub Tšomšenko õiges kohas, kuid võib-olla mitte päris õige paragrahvi järgi.” Teisisõnu, EL pole kunagi võtnud seisukohta, kas Tšomšenko on süüdi või mitte. See ütleb „daami” renomee kohta nii mõndagi.

Ukraina on tähtis

EL-i ja Ukraina suhete praeguseid aluseid on arutatud vähemalt kahel EL-i valitsusjuhte koondava ülemkogu istungil. Esimest korda pärast Tšomšenko vangi mõistmist ja teist korda alles märtsis toimunud kohtumisel.

Viimasel kohtumisel, kus

Euroopa Liidu jaoks on strateegiliselt tähtis lähendada Ukrainat Euroopale.

võttis sõna ka Ansip, koorus ühine arusaam, et EL-i jaoks on strateegiliselt tähtis lähendada Ukrainat Euroopale. Ja et Kiievi tolliliidu või muude ahvatlustega Venemaa kütkest libisemist on võimalik ära hoida, kui tegeldakse paljude teemadega.

Seda, et EL püüab tõesti Ukrainaga eri valdkondades suhteid arendada, näitab kava sõlmida sügisel Vilniuses toimuvale idapartnerluse tippkohtumisel Ukrainaga assotsiatsiooni- ja vabakaubandusleping. Samal ajal tegeldakse paralleelselt mõistagi õigussüsteemi probleemidega ega varjata pahameelt, kui Ukraina täidab seaduste täiendamiseks antud rahvusvahelisi soovitusi valikuliselt. Näiteks rõhutas Ansip abide sõnul Ukraina riigipea Viktor Janu-

Kui Ansip Tšomšenko kohta üldse midagi ütles, siis oli see kooskõlas EL-i poliitikaga.

kovõtsiga kohtudes eriti, et ta täidaks õigusloome arendamiseks antud Euroopa nõukogu ettepanekuid valimata.

Neile, kes pole ehk Euroopa Liidu ja Ukraina suhtel pidevalt silma peal hoidnud, võib suure imestuse ühe kaardi ja „daami” asjus andeks anda. Kuid riigikogulastel, kes saavad põhjalikke ülevaateid EL-i ülemkogu istungitel kõneldust ja võivad peaministrile Euroopa-poliitika kujundamiseks koguni suuniseid anda, tuleks endale otsa vaadata ja küsida: mida ma tegin, kui Euroopa Liidu asjade komisjonis arutati märtsi ülemkogu kava või tulemusi, mis puudutasid Ukrainat – miks peaminister Andrus Ansipi väljendatud ja aktsepteeritud EL-i seisukohad siis sobisid? ●

Pahandatakse Paetiga

Ukraina visiidi pärast tule alla sattunud peaminister Andrus Ansipi juhtumi puhul paistab silma, et välisminister Urmas Paet jättis kasutamata võimaluse ülemust kaitsta. See on pannud nõrdima kolleegidest ministreid, kellest üks nentis, et „Paet hiilis uskumatult kõrvale”, väljendades muidu ühtse erakonna halvaksapanu välisministri arusaamatute jänesehaakide pärast. Kas Paeti suu pani lukku talle omane soov hiilida kriitilistest teemadest kõrvale ja hoida Ansipile järglast otsivas parteis „puhta teflonmehe” renomeed või midagi muud, pole teada.

a

ARVAMUS

ÜHTLUSTADA VIINAHIND

On üldine väärarusaam, et inimesed joovad, kuna nad on masendunud. Tegelikult on asi vastupidi – hoopis rohke alkoholijoomine viib depressioonini. Eesti ja Soome alkoholiprobleem on ühine ning koos peaks ka lahendusi otsima. Eesti ja Soome vaheline viinaralli on vaja lõpetada ning keeldudest ja soovistustest tõhusam oleks alkoholihiina ühtlustamine. SOOME PARLAMENDI LIIGE PAULI KIURU (ERR)

KAS SAKSLASED ON TÕESTI VAESSED?

On fakt, et Saksamaa on üks euroala rikkamaid riike. Probleem on selles, et rikkus on väga ebavõrdsest jaotunud, see tekitabki vähem rikastes sakslastes tunde, et ülekanded [Kreekale ja teistele] on ebaõiglased. MAJANDUSTEADLANE PAUL DE GRAUWE (VOXEU.ORG)

KAS LAPSI peaksid harima väljaõppinud spetsialistid või meedia?

Seksuaalharidus tasub koolis ära

Kai Part

naistearst ja õppejõud

Osaledes lektorina seksuaalhariduslikel koolitusel olen sageli kokku puutunud seksuaalhariduse sisu ja eesmärkide ootamatute tõlgendustega. „Kas te teete praktilist koolitust ka?” on minult sageli naljatoonil küsitud.

Eestis on HIV tõsine probleem ja mitte eriti ammu kuulus Eesti väga suure abortide arvuga riikide hulka. Sellest hoolimata ei arva ma, et seksuaalharidus peaks seisema seksuaalsel teel levivate haiguste tundemärkide päheõppimises või abordiga hirmutamises. Seksuaalsus on oluliselt laiema tähendusega mõiste kui seks. Seksuaalsus on alates sünnist inimese lahutamatu osa, mille juurde kuulub enda seksuaalse minapildi mõistmine, inimliku kontakti soov, läheduse kogemine, tunnete väljendamine, nauting, õrnus, armastus ja laste saamine.

Varem on kasutatud abielu eelset seksi eitavaid seksuaalhariduslikke programme ja mõnel pool maailmas on need levinud veel tänapäevalgi, kuid uuringute järgi pole neil noorte seksuaalse riskikäitumise ärahoidmisel erilist edu.

Seksuaalharidus võib keskenduda ka üksnes probleemidele – HIV-le, suguhaigustele, soovimatule rasedusele –, kuid sellised programmid ei võta arvesse seksuaalsusega seotud positiivseid külgi ja tõsiasja, et enamasti ei käitu noored riskantselt.

Praegu levib maailmas üha rohkem laiapõhjaline ehk ka holistiliseks nimetatud seksuaalharidus: see käsitleb astatu isikliku arengu konteksti, tugevdab noorte teadmisi ja sotsiaalseid oskusi, et neil oleksid igapäevaelus toimetulekuks teadmi-

sed, oskused ja hoiakud, mis aitaksid teha teadlikke valikuid, saada ja jääda terveks ja õnnelikuks.

Laiapõhjalise seksuaalhariduse teemad on näiteks seksuaalsuse olemus; murdeea muutused; sõprus, armastus ja lähisuhted; viljakus ja laste saamine; turvaline seksuaalkäitumine; seksuaalsusega seotud normid ja hoiakud ühiskonnas; seksuaalsus meedias; abi ja nõu saamise võimalused jpm. Oluliselt peetakse, et selline haridus oleks tõendus põhine, toetavas ja positiivses võtmes edastatud.

Kas seksuaalhariduse koht peaks olema koolis? Võiks ju

Iga seksuaalharidusele kulutatud sent tasub ennast Eestis mitmekordselt ära.

Hea seksuaalharidus aitab inimese elu ja suhteid tervemaks ja õnnelikumaks muuta.

arvata, et nii isiklikest teemadest ei sobi koolis rääkida ja seksuaalharidusega peaksid tegelema lapse vanemad. Eesti naiste tervise uuringu järgi ei soovi ligi kolmandik vastajaid kodus vanematega seksuaalteemadel rääkida, kuid kõigest 2–3% nooremaid vastajaid ei soovi saada seksuaalharidust koolist.

Vanematel on lapse arengu toetamisel ja terve seksuaalsuse kujunemisel mõistagi esmane roll, kuid tähtis on ka kooli roll. Mõnikord kardetakse, et seksuaalteemadest räägitakse laste jaoks liiga vara ja et see võib mõjuda traumeerivalt. Uuringutulemuste järgi mõjub negatiivselt pigem see, kui seksuaalsuse kohta saadakse teada oma halvast kogemusest, ebarealistlikest piltidest meedias või hirmutavatest juttudest.

Üks sagedasemaid kooli seksuaalharidusega seotud hirme on kartus, et noortega seksuaalsusest rääkimine viib liiga varase seksuaaleluni ja riskeeriva käitumiseni. Tõendus-

põhised uuringud kinnitavad pigem vastupidist. Heatasemeline ja laiapõhjaline seksuaalharidus ei kiirenda seksuaalelu alustamist, vaid pigem soodustab selle edasilükkamist, suurendab turvalist käitumist (kondoomi ja rasestumisvastaste vahendite kasutamist), parandab läbirääkimis- ja suhtlemisoskust ning vähendab seksuaalpartnerite arvu.

Muutus tervisekäitumises

Seksuaalhariduse kättesaadavus peegeldub otseselt meie noorte tervisekäitumises: viimase kümne aasta jooksul, kui seksuaalharidus on muutunud oluliselt paremini kättesaadavaks, pole seksuaalvahekorra alustamise iga noorenenud, noorte kondoomikasutus on jõudnud riikidevaheliste uuringute järgi parimate hulka, vähenenud on soovimatute raseduste esinemissagedus.

On hästi teada, et igasugune probleemide ennetus tasub ennast ka majanduslikult kuhjaga ära. Samuti on see seksuaalharidusega. UNESCO 2011. aasta kulutõhususe uuring näitas, et iga sent, mis on kulutatud seksuaalharidusele, tasub ennast Eestis mitmekordselt ära, sest ära jäävad soovimatute raseduste, HIV-nakatumiste ja suguhaigustega seotud kulutused, rääkimata rahas mittemõõdetavast isiklikust väärtusest ja kannatustest.

Lõpetuseks tahaksin väljendada paljude rahvusvaheliselt tuntud seksuaaltervise ja tervisekasvatuse asjatundjate arvamust: hea seksuaalharidus aitab inimese elu ja suhteid tervemaks, sisukamaks ja õnnelikumaks muuta. Mul on hea meel, et Eestis on astunud arukaid samme kooli seksuaalhariduse arendamiseks ja paljud paarikümne aasta tagused nn tabuteemad (nt abort, pornograafia, seksuaalvägivald) on juhtumianalüüside ja teiste õpilaste kaasavate meetodite kaudu nüüd esindatud õppekavas, õpikutes ja töövihikutes. See kõik kajastub ka eelnimetatud seksuaaltervise näitajate positiivses suundumuses. ●

Samal teemal

Liisa Pakosta „Miks prantslannadel on rohkem lapsi?”, EPL 16.4
Riini Aljas „Arstid peavad abordi-teemalist koolitundi asjatult šokiteraapiaks”, EPL 11.4

KAS TULEVIKUS laulavad üldlaulupeol robotite laulukoorid?

Väägvere robotikoor

Sven Vabar

kultuurikriitik

President Ilves virises kuskil, et on tüdinud sellest, et idaeurooplasid peetakse primitiivseteks *Untermensch*ideks. Vanad eurooplased arvavad, et Eesti on mingi jumala mõtetu maa. Aga ega eestlased isegi enda kohta oluliselt teisiti arva. Iive kisub alla nulli, Soomes töötab 100 000 eestlast (sh paar mu sõpra ja klassikaaslast, puha hea haridusega ja targad), soome keelt õppida soovijate arv on plahvatuslikult kasvanud. Joel Sang pakkus mõne aasta eest Eesti Ekspressis välja lahenduse: Eesti peaks ühinema Soomega. Olen isegi sellele võimalusele palju mõelnud.

Teine võimalus vältida eesti rahva hääbumist oleks püüda arendada eesti kultuuri, mida soovitsid ka Jakob Hurt ja Gustav Suits. Ma arvan, et kuigi hetkepoliitiliselt on Tiibet tunduvalt viletsamas seisus kui Eesti, on tiibetlastel meiega võrreldes mõõtnatult suurem võimalus viiesaja aasta pärast olemas olla, sest neil on erakordne kultuur. Oluliselt suurem võimalus on ka nt islandlastel – mitte niivõrd geo-

graafilise isoleerituse või kalapüügipiirkondade, vaid kultuuri pärast. Ja mitte ainult saagavärgi pärast, vaid Björki, Sigur Rósi ja múmi pärast, rikkaliku ja elujõulise kirjanduse ja filmikunsti pärast. Eks muidugi ka väga aktiivse kodanikuühiskonna pärast. Kui kõnealuse teema piire rohkem koomale tõmmata ja veel väiksemaid näiteid tuua, siis USA võib minna päris pankrotti ja kõik autofirmad võivad Detroitis oma tehased sulgeda. Aga Detroiti väljasuremist lükkab kaugemasse tulevikku selle linna eriline koht tehnomaailmas.

Eestis ei tuleks mitte kultuuri arendada või luua, vaid see kultuur tuleks taas üles leida.

Supermarketis poleks vaja ühtegi koristajat või müüjat, piisaks ainult robotite kupjast.

Õieti peaks ütlema, et Eestis ei tuleks mitte kultuuri arendada või luua, vaid see kultuur tuleks üles leida. Või isegi – nagu ehk Hasso Krull ütles – taas üles leida.

Aga peaministripartei leiab, et majandus on kõige alus ehk teisisõnu „papp on põhiline”.

Robotite rahvustunne

Mul on siiski veel üks idee, mis peaks peale minema ka nimestatud parteile, eriti kui nad ei taha lähitulevikus eepilistes kogustes võõrtööjõudu sisse

tuua. Eesti tuleks robotiseerida. Robotika areneb väga kiiresti, robotid teevad aina keerulisemaid töid. Miks töötab suvalises supermarketis nii palju inimesi? Tegelikult poleks ju tarvis ühtegi kassapidajat, koristajat ega kauba lettidele ladujat. Piisaks ühest robotite kupjast. Eestist võiks saada maailma kõige robotiseerunud maa, mis annaks eeskujuga pensioneeruvale Euroopale. Ka meie relvajõud peaksid maksimaalselt robotiseeruma. Robotid töötaksid ja sõidaksid välismissioonidel, eakad eestlased aga kirjutaksid romaane, uuriksid tumeainet ja universumi struktuuri, peesitaksid Tenerifel, jookseksid-suusataksid-väntaksid-rulliksid mööda maratone või teeksid muud toredat.

Meenub üks hea ulmejutt, mis rääkis viimse-päevavõitlusest inimkonna ja põrgujõudude vahel. Inimkond saatis Luciferi ja Peltsebuli leegionitega sõdima robotid, kes lõpuks sõja võitsidki. Nõnda võitis ka Issand Jumal lõpuks enda juurde paradiisi robotid. Inimkond jäi pika ninaga maa peale edasi.

Lõpuks võib juhtuda, et ka Eesti robotites kui põhilise töö tegijates tähtsaks rahvustunne. Ma näen robotite laulukoori üldlaulupeol laulmas ja üldtantsupeol keerutamas ning ekrane vilgutamas. Ja inimesed – endised eestlased – jäävad kadestusväärselt hästi valvatavate värvate taha. ●

HILLAR METSA METSIK MAAILM

MAJA 14 AASTAGA

1982. aastal maksis Kuressaares kahekorruseline kivimaja 25 000 rubla. Korralik palk oli tollal 150 rubla kuus ehk palgast palgani raha korjates kulus 14 aastat. [...] Praegu maksab Kuressaares kahekorruseline kivimaja 100 000 euro kanti. Keskmine palk on täna Saaremaal nii 600 euro kanti kuus. Kui hakata nüüdki majaraha sukasäärde korjama, kulub täpselt samapalju ehk 14 aastat aega. **VELJO KUIVIÕGI** (MEIE MAA)

HIINA JA ISLAND

Island ei pea Hiinat kartma. Hiina kohalolek võib olla positiivseks vastukaaluks Venemaa võimalikule agressiivsele käitumisele. Ühtlasi teeks väike – Pekingi jaoks – finantssüst Islandi majanduses imesid.

ARKTIKA-EKSPERT **ALYSON BAILES** (TROUW)

SOLVANG

Kui teid solvati teenimatult, siis minge tagasi ja teenige see välja!

TWITTER **HAJAVEEB** @HAJAVEEB

KUNA SOOD ON ERINEVAD, siis pole võimalik saavutada võrdsust sugusid ühtmoodi koheldes

Juhan Kivirähk

sotsioloog

Eelmisel nädalal, kui aasta algusest sai mööda 101 päeva, tähistati Eestis võrdse palga päeva. Just nii kaua tuleb naisel keskmiselt rohkem töötada, et saada sama suurt palka, kui saab mees.

Kuna sama nädala algul lahkus elavate hulgast Briti endine peaminister Margaret Thatcher, tekkis mõningatel soolist võrdõiguslikkust kommenteerinutel kiusatus need teemad omavahel ühendada ning väita, et kui suutis Thatcher omal ajal peaministriks saada, siis peaks ka Eesti naine suutma end ümbritsevast maskuliinsest keskkonnast hoolimata üles töötada ja ühiskonnaelus läbi lüüa. Kõik olevat ainult tahtmises ja motivatsioonis kinni.

Tõepoolest on ka meil Eestis olemas europarlamenti liikmed Siiri Oviir, Vilja Savisaar-Toomast ja Kristiina Ojuland, keskkonnaministri ametit peab Keit Pentus-Rosimannus, riigikogus tegutsevad Kaja Kallas, Marianne Mikko, Kadri Simson, Liisa Pakosta jt. Kuid seda on ilmselgelt vähe, et rääkida mõistlikust soolisest tasakaalust Eesti poliitikas. Küllap oskab igaüks neist tublidest aktiivsetest naistest rääkida, kui keeruline on neil olnud meeste keskmes maailmas oma positsiooni saavutada. Pealegi ei suuda üksikute tippude läbilöömine eriti muuta üldist soolist palgalõhet.

See, et vabas, liberaalses ja turumajanduslikus ühiskonnas on kõik ainult inimese enda valikutes ja tahtmises kinni, on paraku üsna levinud legend. Ühiskondlikke tegureid – väärtusi, hoiakuid, stereotüüpe – valikute mõjutajana alahinnatakse. Mõne arvates olevatki palgalõhe põhjuseks just asjaolu, et naised ise valivad vabatahtlikult madalama palgaga töökohad, kuna nende ambitsioonid ongi madalamad. Nii nagu küllaltki paljud peavad õigeks ka väidet, et naised peavadki vähem palka saama, sest pere peamiseks toitjaks peab olema ikkagi mees.

Soolise võrdõiguslikkuse eest seisjates nähakse aga ohtlikke inimesi, kes traditsioonilisi soorolle kahtluse alla panes püüavad lõhkuda ühiskonna tasakaalu, eitades meeste ja

Sookvootideta palgalõhet ei ületa

Foto: Andres Putting

naiste vahelisi vaimseid ja füüsilisi erinevusi. Arvatakse, et võrdõiguslikkuse pooldajad peavad sugu mitte bioloogiliselt antuks, vaid sotsiaalselt konstrueerituks.

Soo konstrueerimine

Tegelikult on sugu ühtaegu nii bioloogiline kui ka sotsiaalne fenomen. Soolise võrdõiguslikkuse eesmärk ei ole hoopiski mitte inimese bioloogilist rolli eitada, vaid vastupidi – aidata leida bioloogilisele antusele selline sotsiaalne vorm, mis tagaks erineva soo esindajatele ühiskonnas võrdsed võimalused. Just sellest, et mees- ja naissugu on bioloogiliselt erinevad, tulebki ju soolise võrdõiguslikkuse tagamise olulisus – võrdsete võimaluste tagamiseks on vaja neid objektiivseid erinevusi arvesse võtta.

Naiste ühiskonnas edasijõudmine olevat vaid tahtmises ja motivatsioonis kinni.

Mõnes valdkonnas (nagu näiteks poliitikas ja majanduselus osalemine ning sooline palgalõhe) oleks vaja naise rohkem julgustada ja neile kaasa aidata, mõnes (näiteks keskmise haridustase või eluiga) muretseda rohkem meeste pärast. Eestis kehtiv soolise võrdõiguslikkuse seadus peab võimalikuks erimeetmete rakendamist, mis anna-

vad eeliseid alaesindatud soole või vähendavad soolist ebavõrdsust.

Ehkki palgalõhe on meil tõepoolest Euroopa suurim, on see üsna märkimisväärne ka paljudes teistes Euroopa riikides, sealhulgas ka sooliselt võrdõiguslikes Põhjamaades. Kahjuks ei ole näha, et Eesti riigivõim soolise võrdõiguslikkuse poliitika arendamist väga tõsiselt võtaks.

Maaailma Majandusfoorumi 2012. aastal avaldatud soolise ebavõrdsuse indeksi (The Global Gender Gap Index) kohaselt on Eesti maailmas mitte just eriti silmapaistval 60. kohal, kohe Venemaa järel. Kõige parem on Eestis olukord tervise ja toimetuleku osaindeksiga (34. koht); majandusliku osalus ja võimaluste poolest on Eesti 40. positsioonil. Haridusnäitajate järgi on Eesti pingereas 58. ja poliitilise mõjuvõimu poolest alles 87. kohal.

Pole just palju rahvusvahelisi paremusjärjestusi, kus meie lõunanaabrid meile pika puuga ära teevad: soolise võrdõiguslikkuse indeksi järgi on Läti pingereas 15. ja Leedu 34. kohal. 2007. aastal oli ka Eesti riikide järjestuses tükki maad eespool, asudes 30. positsioonil. Eesti indeksi väärtus ei ole sellest ajast peale eriti palju muutunud, küll on see teistel riikidel paranenud.

Kui lähtuda Margaret Thatcheri või tublide Eesti naispoliitikute näitest, võib kahtlemata väita, et iga võimekas naine

suudab ka ilma täiendava abita majanduses või poliitikas läbi lüüa. Kuid tähtis oleks, et naiste tulek poliitilise otsustamise ja majanduselu juhtimise juurde ei oleks mitte erand, vaid reegel ning et nad saaksid seal osaleda just nimelt naistena – tuues otsuste tegemisse teistsugust, naiselikust vaatenurgast lähtuvat ühiskonnatunnetust ning aidates muuta otsustamise kultuuri. Seetõttu ei peaks mina küll paljuku teatud valdkondades ka sookvootide kehtestamist. Nõudmine määrata kõigi riigiettevõtete nõukogudesse ja juhatustesse vähemalt 40 protsenti naisi, mille naisorganisatsioonid võrdse palga päeval valitsusele esitasid, on igati mõistlik.

Naiste suurema osaluse vastu argumenteerijad kasutavad sarnast demagoogiat, nagu mõnikord kasutatakse suurema osalusdemokraatia kritiseerimiseks: kas siis tõesti iga kõõgitüduruk peab olema valmis tegema poliitikaga. Ei, hoopiski mitte – kedagi ei saa selleks sundida. Ent neile, kellel on

soov ja võime otsuste langetamises kaasa rääkida, ei tohi takistuseks osutada sugu või rahvuslik kuuluvus või vanus.

Soolise võrdõiguslikkuse poliitika jõuab aeg-ajalt avalikkuse infovälja selliste kurioosete infokildude kaudu nagu kaebused erineva pikkusega kempusabade kohta avalikel üritustel. Samal ajal on soolise võrdõiguslikkusega tihe seotud paljud väga olulised ühiskonna kestliku arengu seotud teemadringid nagu perede toimetulek, laste vaesusrisk, sündimus ja inimeste väljaränne jms. Ei ole mõistlik asetada naisi sundvaliku ette, kas karjäär või kodu ja lapsed, vaid arendada peresid toetavat riiklikku taristut selliselt, et oleks võimalik valida nii karjäär kui ka pere.

Ega siis selline organisatsioon nagu maailma majandusfoorum ilmaaegu mööda sellist „pehmet“ ühiskondliku arengu näitajat nagu soolise võrdõiguslikkuse olukord ühiskonnas. Sooliselt tasakaalustatud ühiskond on riigi arenguks väga tähtis, sest ühe sugupoole majandusse ja ühiskonnaellu panustamisest eemale jäämine ei ole lihtsalt mõistlik. ●

Algol Pharma on spetsialiseerunud retsepti- ja käsimüügiravimite ning meditsiinivahendite importimisele, turundamisele ja distributsioonile. Osutame ravimitööstusele ka täiendavaid teenuseid. Algol Pharma OÜ on rahvusvahelise Algoli kontserni tütarettevõte. Kontserni aastakäive on umbes 200 miljonit eurot ning kontsern annab tööd 500 inimesele kümnes riigis.

Pakume nüüd tööd Eesti tootejuhile

Keskendud oma töös kõrge kvaliteedilistele farmaatsiatoodetele. Analüüsid kohalikku turgu ning vastutad meie toodete turunduse ja müügi eest tervishoiuvaldkonna professionaalidele. Sinu ülesannete hulka kuulub ka sümposiumide ja messide korraldamine ja neil osalemine. Sulle allub väike dunaamiline meeskond, kelle tegevusest ja tulemustest annab regulaarselt ülevaate Balti piirkonnajuhile.

Eeldame, et Sul on soovitatavalt tervishoiuvaland haridus ning varasem ravimimüügi ja –turunduse kogemus. Me hindame kõrgelt Sinu meeskonnatööoskust ning aktiivset ja vastutustundlikku töösuhetumist. Suhtled oma kolleegide ja äripartneritega positiivselt ja eesmärgistatult. Vaba eesti ja inglise keele valdamine on tööks vajalik. Reisimisvalmidus on samuti oluline.

Pakume Sulle tasuvat ja väljakutseterikast tööd, professionaalse organisatsiooni tuge ning heade finantstulemustega firmas töötamise eeliseid. Lisaks heale palgale pakume tootekoolitust ja võimalusi ametialaseks arenguks. Töövahendite hulka kuulub ametiauto. Lisainfot firma kohta vaata: www.algolpharma.com.

Kandideerimiseks saada enne 05.05.2013 oma avaldus ja ingliskeelne CV koos palgasooviga märgusõnaga "Algol" e-posti aadressil tallinn.ee@mercuriurval.com. Lisainfot annab Mercuri Urvali konsultant Tarmo Mürrepp telefonil 667 1520.

Mercuri Urval

ALGOL PHARMA

ALTIA TOOB BALTIMAAD ALKOHOLITOOTMISE TABASALLU

Soome päritolu Altia Corporation toob Jaunalko SIA alkoholitoodete tootmise Lätist üle Tabasallu ning koondab Balti riikides tootmise ühte üksusesse. Tabasalu tehases saab toota ja villida

viina, likööri, viskit, veini ja teisi alkohoolseid jooke. Eesti suuruselt teise alkoholitootja tegevusest moodustab alkoholitootmine ligi 71% ja alkoholi import ligi 29%. **EPL**

TARTU POOD KINNI

Tartus Riia mäel peaaegu viiskümmend aastat tegutsenud rahva lemmik, kauplus Tartu suletakse 1. maist. Kaupluse sulgemisega kaotab töö 15 inimest. **Delfi**

PESUBRÄNDI MÜÜK

AS Linette müüs tütarettevõtte Linette Retail OÜ Läti pesutootjale SIA New Rosme, mille omanik on Rootsis ettevõtte Swegmark of Sweden. Ostu-müügi-leving sõlmiti 15. aprillil. **EPL**

Kinnisvaraarendajad koondavad Tallinna jaekaubandust Ülemistele

Kuigi kerkivate keskuste tõttu võib Ülemistel kitsaks minna, loodavad ettevõtjad luua sünergiaid.

Riina Kallas, Ann-Marii Nergi, Harry Tuul
majandus@epl.ee

Pro Kapitali kontserni plaan rajada Tallinna Ülemiste piirkonda kaubandus- ja meelelahutuskeskus pani aktiivselt tegutsema ka Ülemiste keskuse arendaja.

Ülemiste keskuse direktori Guido Pärnitsa sõnul läheb nende keskus laiendusprojektiga igal juhul edasi. „Alustame laienduse ehitamist 2013. aasta suvel eesmärgiga avada uuenev Ülemiste oktoobris 2014. Sellesse ajavahemikku mahub olemasoleva keskuse renoveerimine, sest konkurentide, sealhulgas Pro Kapitali, projektide disainipool on tõstnud taseme väga kõrgele,” ütles ta.

Pro Kapitali juht Allan Remmelkoor rääkis keskuse rajamisest kindlas kõneviisis. Pro Kapitali kontserni kuuluv AS Tallinna Mockkombinaat teatas eile, et kaubanduskeskuse ehitamiseks on väljastatud ehitusluba ja käib aktiivne ettevalmistav tegevus keskuse ehitustööde alustamiseks. Alustatud on kaubanduskeskuse juurdepääsuteede ehitustöid. Peterburi, Tartu, Järvevana ja Suur-Sõjamäe teede ristumiskohta rajatava kaubanduskeskuse üldpind on 130 400 ruutmeetrit, millest

Peterburi tee ja Suur-Sõjamäe vahelisele alale rajatava Pro Kapitali kaubanduskeskuse alalt läheb planeeringu kohaselt läbi ka lennujaamani pikendatav trammiliin.

Illustratsioon: Pro Kapital

55 000 ruutmeetrit on üüritatavat pinda.

„Kui me vaatame pikas perspektiivis, ja taoliste kes-

tulemusel peaaegu kogu jaekaubanduse valik, mida Tallinnas on võimalik tarbida,” rääkis eile Vilniuses viibinud Allan Remmelkoor Eesti Päevalehele.

Tema sõnul saab piirkonnast kaasaegse Tallinna kesklinna pikendus oma ühistranspordi terminalide, jaekaubandus- ja esimese Tallinna mitmetasandilise ristmikuga, mis annab metropoli hõngu. „Seetõttu ma arvan, et

kuigi me oleme Guidoga aktiivsed konkurendid, siis me oleme ka head kolleegid. Arvan, et saame pakkuda koos kõike seda, mida Tallinnas leida võib,” nägi Remmelkoor pigem sünergia võimalusi.

Tuleb ka trammiliin

Arendajad nägidki võtmegurit taristu arendamises ka seega liiklusvoo arendamises. Ülemiste liiklussõlme rekonstrueerimise kõrval loetakavad arendajad kasu ka näiteks plaanist rajada euroraha

toel lennujaamani trammiliin. Pärnitsa juhtis tähelepanu, et nende konkurentide Pro Kapitali krundile tuleva trammiliini lõpp-peatus on lähedal ka Ülemiste keskusele ning seetõttu kindlasti toetatakse projekti.

Keskonnainvesteeringute keskus eraldas Tallinna trammiliini number 4 taristu rekonstrueerimiseks 18,9 miljonit eurot. Tööde käigus uuendatakse üle kümne kilomeetri trammiteid, sealhulgas ehitatakse Ülemiste piirkonda 700 meetrit uut trammiteed. **•**

Esimene mitmetasandiline ristmik peab andma piirkonnale metropoli hõngu.

kuste rajamine on pikk äri, siis julgen väita, et sellesse piirkonda koondub meie ja Guido [Pärnitsa] punnitamiste

Swedbank KredExi käendust ei aktsepteeri

Ligi 40-protsendilise turuosaga Swedbank lõpetas sihtasutusega koostöö 2004. aastal.

Ann-Marii Nergi
ann-marii.nergi@epl.ee

Kõik Eestis tegutsevad pangad peale turuliidri Swedbanki võimaldavad noortel peredel ja alla 30-aastastel spetsialistidel laenu saada sihtasutuse KredEx käendusega. Eilne Eesti Päevaleht kirjutas, kui-

das KredExi antav käendus on eelmise aastaga ja selle aasta kahe kuuga muutunud sihtgrupi seas väga populaarseks ning ainuüksi 2013. aasta jaanuaris-vebruaris oli KredExi toel kodulaenu võtjaid kaks korda rohkem kui eelmisel aastal samal ajal.

SEB pank on rahul

SEB pank tõdes samuti, et nende sel aastal väljastatud laenudest rohkem kui veerandi moodustavad just KredExi käendatud kodulaenu. Ligi

40-protsendilise turuosaga Swedbank lõpetas aga sihtasutusega koostöö juba 2004. aastal. Siis otsustas Swedbank ise hakata pakkuma madala ehk 10-protsendilise omafinantseeringuga laene – selline protsent kehtib juhul, kui soetatav kinnisvara asub Tallinnas, selle lähiumbruses, Tartus või Pärnus. Teistes piirkondades on sissemakse ikkagi 20 protsenti. Swedbanki pressiesindaja Mart Siilivask ütles, et KredExi käendus ei maanda nagunii kõige olulisemat, kinnisvaraturu languse riski ega toimi riigi garantina.

KredExi eluaseme ja energiatõhususe divisjoni juht Mirja Adler lükkas Siilivase väited ümber. „Meie tagatisele on seadusega antud riikliku tagatise staatust. Huvitaval kombel toimib see ka selliselt kõikidele teistele pankadele.” **•**

Tuhatkond Toyotat kontrolli

Eelmisel nädalal teatas Jaapani autotootja Toyota, et kutsub osa autosid turvatähtsate kontrollimiseks tagasi, eile selgus nende arv. 2000. aasta novembrist kuni 2004. aasta märtsini toodetud mudelitest kutsutakse Eestis kontrolli kokku 1109 Toyota Avenisist, Avenis Versot, Corollat ja Yarist ning 13 Lexus SC430.

Toyota Baltic AS-i turundusspetsialisti Reili Kaibaldi sõnul võtab ettevõtte klientidega isiklikult ühendust ja kutsub nad kontrolli ning vajaduse korral remonti.

Mõnel sõidukil ei avane kõrvalistuja turvapadi kokkupõrke ajal korralikult. **• EPL**

Sundpuhkused Eesti Stockmanni ei puuduta

Kaubanduskontsern Stockmann alustab ulatusliku kulude kokkutõmbamist ning saadab Soome personali sundpuhkusele. Stockmanni kontserni esindaja Nora Malini sõnul puudutab ajutine töölt kõrvaldamine vaid Soome töötajaid.

„Eesti, Läti ja Venemaa Stockmanni töötajaid sundpuhkusele saatmine ei puuduta,” selgitas Malin. Tema sõnul on Soome Stockmanni kehvad majandustulemused põhjustanud paljudest halbadest kokkuvõttevustest. Langenud on tarbijate ostukindlus ning ostuvõime. Majanduslikult valusa löögi on Stockmanni kont-

sernile tema sõnul andnud ka Soomes aasta alguses protsendipunkti võrra tõusnud käibemaksumäär. „Ka erakordselt külm kevad on hüppeliselt vähendanud kevadkollektsoonide müüki,” lisas Malin.

Meetmed suve lõpuni

Soome Stockmannis rakendatakse säästumeetmeid suve lõpuni. „Soome Stockmanni turg on kontserni poodidest kõige suurem ning seetõttu tulebki kärped läbi teha just kõige suurema käibega poes,” sõnas Malin. „Sundpuhkustega plaanime hoida kokku ligi seitse miljonit eurot,” ütles Malin. **• Kaidi Tahula**

k

KULTUUR

EPL-I LOOD TEATRIS

Tartu klubis Kink Konk esietendub 28. aprillil Tormi Toropi lavastus „Võinuks minna ka teisi“, mis on inspireeritud Eesti Päevalehe lugude sarjast „Mis meist saab?“. **EPL**

KATSUMUS ANTARKTIKAS

Kinos Artis esilinastub täna Riho Västriku dokumentaalfilm „Tulekahju paine“, mille peategelane on eesti polaaruurija Vello Park. Film lahkab 1982. aasta tulekahju Antarktika uurimisjaamas. **EPL**

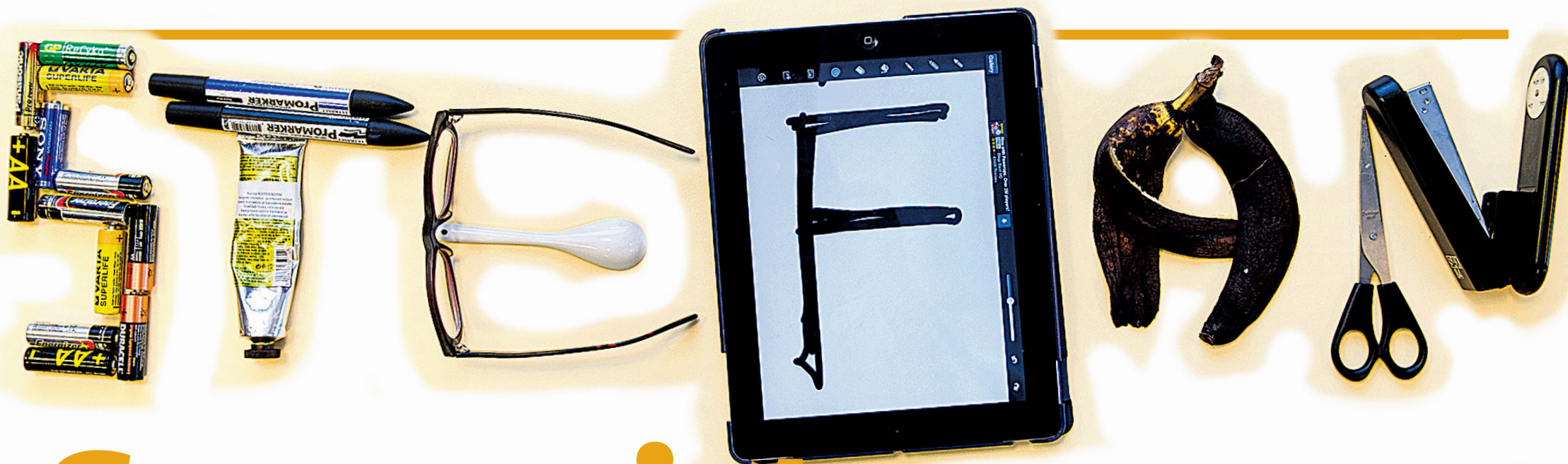

ROTHKO KESKUS LÄTIS

24. aprillil avatakse Daugavpilsis, kunstnik Mark Rothko sünnikohas (Mihaila iela 3) temanimeline kaasaegse kunsti keskus, mille põhiekspositsiooni kuulub valik Rothko töid. **EPL**

FILM TOM OF FINLANDIST

Soomes hakatakse tegema mängufilmi kunstnik Touko Laaksonenist ehk Tom of Finlandist. Peaosas on Olli Rahkonen, lavastajad Vesa Kuosmanen ja Henri Huttunen. **YLE**

Sagmeister: püüan disainis luua emotsiooni, mida tekitab popmuusikagi

Foto: John Madere

Kultusliku mainega graafiline disainer Stefan Sagmeister hakkas disaini vastu huvi tundma, sest tahtis teha lähedaid albumikaasi.

Intervjuu

Tanel Veenre
toimetaja

Laupäeval pidas Sagmeister Tallinnas seminari ja töötuba, milles õpetas, kuidas disainiga inimeste südameid puudutada.

●● Kuidas on disainimaailm viimase 25 aastaga muutunud?

Enamik muutusi disainis tulevad tehnoloogia arengust ning see on toonud kaasa eriti pöördelised muutused just viimase paarikümne aasta jooksul. Minu õpingute ajal oli disaineri kutse juures väga oluline osa oma käega teha. Puutusime kokku paljude vähem või rohkem mürgiste käsitöö tehnoloogiatega, mis muutsid tulemuse väga eriliseks.

Praegu töötame kõik enam-vähem sarnase arvutiekraani ees, mis teeb ka tulemuse ühtaolisemaks.

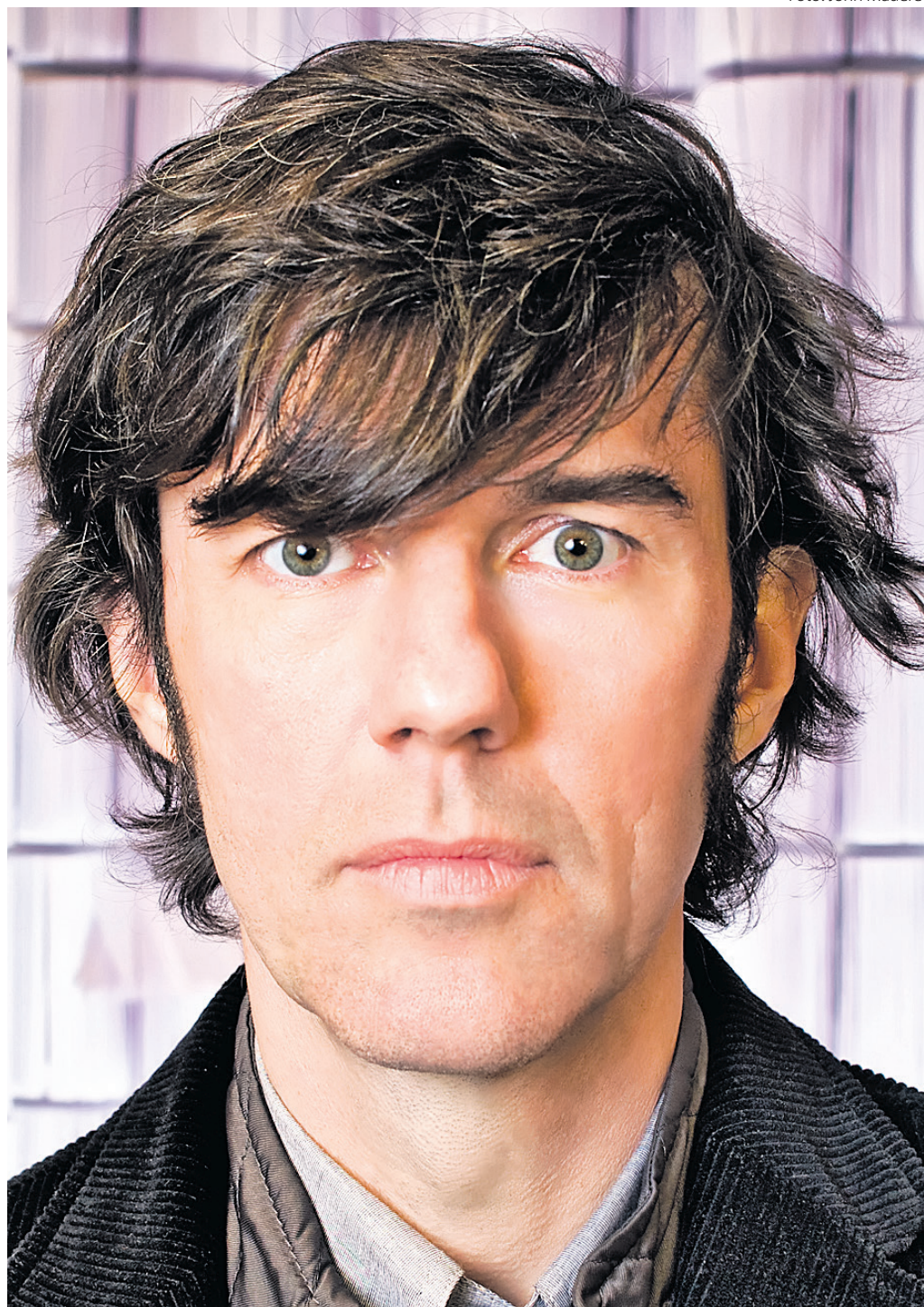
Ma ei ole vanade aegade suhtes nostalgiline, maailm

on lihtsalt muutunud. Kuid ehk olen oma kogemuste tõttu praeguseni tundlikum asjade suhtes, mida saan käega puudutada. Kuigi teen valdava osa oma tööst digitaalselt, meeldib mulle siiski, kui tööprotsessis on taktiiline komponent, inimese käe tunne.

●● Kuidas olete ise selle jooksul muutunud?

Põhjus, miks ma üldse hakkasin disaini vastu huvi tundma, oli kihk teha lähedaid albumikaasi. Ma avasin oma stuudio ja olin kindel: see on see, mida ma tahan teha. Kuigi me teeme praeguseni mõnikord sarnaseid projekte – kuigi pigem CD-ümbriseid – ei kõida see mind enam endise jõuga. Elu paratamatus on, et esimest albumi- või CD-kaant on olnud kõige lõbusam kujundada, kordus aga suretab vaikselt rõõmu. Olen seda täheldanud kõigi oma elu aspektide puhul.

Me liikusime edasi, sest see ei pakkunud enam niipalju kui

CV

Stefan Sagmeister

●● Sündinud 1962. aastal Austrias

●● 1993. aastal lõi New Yorgis oma disainibüroo Sagmeister & Walsh Inc.

●● Loonud albumikaante kujundusi Lou Reedile, The Rol-

ling Stonesile, David Byrne'ile ja Talking Headsile, Aerosmithile jt.

●● Sagmeisteri näitus „Happy Show“ (vt ka thehappyshow.tumblr.com) on välja pandud Los Angelese moodsa kunsti muuseumis.

alguses. Muidugi ei oleks praegu disainibüroona enam võimalik ära elada ainult CD-de kujundamisest.

●● Kuidas on tehnoloogiliste murrangutega muutunud muusika visuaalne pool?

Oluline osa on liikunud Youtube'i, tehakse veel päris põnevaid asju. Kuid oluline osa läks murranguga ka kaduma. Muusika seisukohast on see muutus katastroofiline: inimesed ei arva enam, et nad peaks maksma muusika laadimise ja kuulamise eest. Inimesed isegi ei tea enam muusikute nime või nende välimust – nad teavad ainult hitte, mis on kleepunud külge *playlist*'idest. Nõnda ei saa paljud edukad muusikud ka kontsertide andmisest raha. Ma loodan, et see muutub.

●● Seda on keeruline ette kujutada – see eeldaks kogu süsteemi ümberkorraldamist.

Inimesed peaks tajuma, et nad peavad maksma teatud elukutsete esindajaile, sest see on oluline osa meie kultuurist ja ühiskonnast.

●● Kuid üha kuumenev teema on ka vabavara disainis...

See on suurepärane areng. Kuid peaks olema disaineri teadlik valik panna oma idee välja vabaks kasutamiseks. Nii on sündinud palju olulisi algatusi.

●● Mis on teemad, mis teid praegu kõige enam erutavad?

Peale muusikamaailmast lahkumist hakkasime end arendama kolmes suunas: tavaline kommertsdisain, kultuuri-disain ja sotsiaalne disain. Nii oleme liikunud umbes seitse aastat ning praegu oleme taas muutuses. Praegu moodustavad meie toodangust umbes poole sõltumatud ja väljastpoolt sisse võetud ideed, ➤

..... mis meid lihtsalt huvitavad. Näiteks praegu on meie suurim projekt dokumentaalfilm õnnest. See on meie endi algatus, mille taga ei ole tellijat.

Ideest on omakorda välja kasvanud palju muid algatusi – näiteks mööda USA-d tuuritav ja praegu Los Angelese kaasaegse kunsti muuseumis välja pandud näitus „Happy show” (ee „õnne näitus”). Sellised projektid räägivad disaini keeles, kuid on samas väga isiklikud.

●●**Film ja näitus õnne teemal kõlab üsna ambitsioonikalt ja intrigeerivalt. Mida see projekt täpsemalt tähendab?**

Alguses olin ma piisavalt naiivne – arvasin, et suudan teha filmi õnnest kõige laiemalt. Kuid teemaga tööle hakates sain aru, et ainuke võimalus on läheneda subjektiivselt ja teha film minu enda õnne-arusaamast – ainsast, milles olen ekspert. Töö käigus loetud psühholoogia-alastest raamatutest läks mulle kõige enam korda professor Jonathan Haidti kontseptsioon, palusin ta ka filmi konsultandiks.

Mind ei huvita eneseabi-maailm, pigem lähenen teaduslikult. Kõigel peab olema põhjendus. Nii on minu filmis vaatluse all kolm teed õnneni: meditatsioon, kognitiivne teraapia ja antidepressandid. Ma proovin kõiki neid kolme ise ja vaatan võrdlevalt, kuidas need eksperimendid töötavad.

Näitus õnnest on hästi interaktiivne, et inimesed saaks mõtestada iseenda õnne kontseptsioone.

●●**Kas see ongi üldine suundumus – disain, mis flirdib julgelt vabade kunstidega?**

Disainil on tohutult efektiivne keel ja me saame seda kasu-

tada oma ideede levitamiseks, mitte ainult toodete müügiks.

●●**Kui palju puudutavad teid eetilised küsimused – disaini seosed kommerts- ja reklaamisfääriga?**

Kui ma saan pakkumise kujundada mõnd toodet, siis on alati minu esimene küsimus: kas ma tahan, et see toode oleks olemas? Samas, kui olla eetiliselt äärmuslik, siis me ei saaks voodist väljagi tõusta. Eetika ei ole

Me töötame kõik sarnase arvutiekraani ees, mis teeb tulemusegi ühetaolisemaks.

Lihtne on kõik inetuks kuulutada, palju raskem on neid puudusi parandada.

tales must või valge – see on lõputu hallide jada. Ma saan vaid lootda, et meie oma tegemistega jääme sinna heledamate hallide skaalale.

Kommertssfääris saame valida, kellega teeme koostööd. Me oleme väike äri, kes võib seda endale lubada. Oleme sellise strateegia teadlikult valinud ja hoidnud end kunstlikult väiksena.

●●**Reklaami- ja kommertsdisaini maailm on oma olemuselt küüniline. Kui küüniline olete teie?**

Ma olen põlvkonnast, kes kasvatati üles kriitilise mõtte vaimus. See tundus ainuke ja parim valik ning see on ka mind õpetan-

Liibanoni luksuskaupade kaubamaja Aizone'i kampaania

Sagmeisteri kujundus David Byrne'i albumikaanele (all)

Reprod

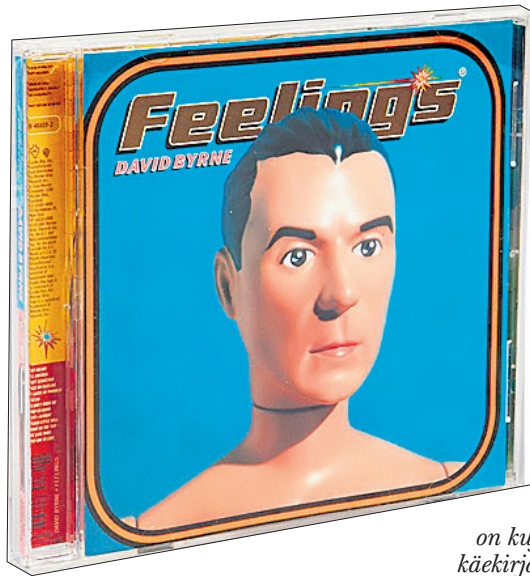
nud küüniline olema. Kuid elu jooksul on minu vaated kriitilisele mõtlemisele oluliselt muutunud – kriitiline mõte on üks laisemaid võimalusi maailma mõtestada. Kõige lihtsam on kõik inetuks või mõtetuks kuulutada, palju raskem on disainerina neid puudusi parandada. Ma pean oluliseks konstruktiivsust.

●●**Kui palju on ühist disainil ja popkultuuril? Kas see on kahe võrdse suhe?**

Kui võtta kultuur kõige laiemalt, siis on disain popkultuuri osa. Praegu, kui linnades elab valdav osa inimesi, oleme ümbritsetud a i n u l t kultuurist, kõik on inimese disainitud. Võiks öelda, et linnas on disaini mõju ja tähendus inimesele sama kui loodusel meie linnastumise eelsel ajal. See tõttu on disainil kõige laiemas plaanis – muusika kui helidisain, arhitektuur kui keskkonnadisain – tohutu tähendus.

Kui rääkida kitsamalt graafilisest disainist, siis olen veidi kade popmuusikute peale just nende vahetu ja jõulise emotsionaalse mõju pärast. Muusika puudutab enamasti isegi inimesi, kes ei ole melomaanid. Visuaalne keel on selles mõttes keerukam ega ole nii lihtne lugeda. Disainerina olen ma alati püüdnud selle poole, et saavutada popmuusikaga sarnane emotsionaalne side tarbijaga. On harva näiteid, kus see siiski on õnnestunud. ●

**Sagmeisteri eesnimi on kujundatud disaineri enda käekirja järgides.*

Pulitzeri preemiad said kirjutised Aasiast ja kodusõjafotod

Esmaspäeval anti USA-s välja Pulitzeri ajakirjandus- ja kultuuripreemiad, mille tänavustest võitjatest käsitlesid silmatorkavalt paljud Aasia-teemasid.

Romaanipreemia võitis Adam Johnsoni teos „Orvust isanda poeg”, mille tegevus toimub Põhja-Koreas ja üheks tegelaseks on Kim Jung-il.

Teos on ingliskeelsena müügil ka Rahva Raamatus. Näidendipreemia sai Pakistani päritolu Ayad Akhtar, kelle komöödia „Teotatud” kujutab eduka, kuid kompleksides vaevleva muslimi immigrandi elu New Yorgis.

Parima uudisfoto preemia läks Associated Pressi piltnike vahel jagamisele Süüria kodu-

sõja kajastuse eest. Ka parim olemusfoto valmis Süürias, kus vabakutseline fotograaf Javier Manzano pildistas Agence France-Presse'i jaoks Vaba Süüria Armee võitlejaid.

Ajakirjanduspreemiate jagamisel kerkis kahel korral esile Hiina. Välisreportaazi auhinna sai New York Timesi reporter David Barboza, kes uuris Hi-

na juhtide salajasi rahaasju. Selgitava reportaazi preemia anti samale lehele kirjutiste sarja eest, mis rääkis Apple'i ja teiste elektroonikafirmade tootmise Hiina tehastesse viimisest.

New York Times pälvis ka uuriva ajakirjanduse preemia Wal-Marti poeketi pistiseskandaaali paljastamise eest. Ühiskondliku panuse eest sai auhinna Florida leht Sun Sentinel, mille artiklisarja tulemusel vähenes osariigis politseiautode kiiruseületamine ja mitmed ametnikud said distsiplinaarkaristuse. ● **Kaarel Kressa**

19-28.04.2013

Dwele

20.04 kell 22 Merepaviljonis

Hiromi

27.04 kell 18 Merepaviljonis

Eesti Päevaleht
kutsub Jazzkaarele!

Loosime tellijate vahel välja 10 x 2 piletit kahele kontserdile!

Vali endale sobiv kontsert ja registreeru enne 18. aprilli loosimisele:

www.epl.ee/jazzkaar

Loosimises osalevad Eesti Päevalehte tellijad, kes on oma soovist registreerudes märku andnud.

●●● Eesti Päevaleht

Lisainfo: klienditugi@lehed.ee või tel 680 4444

S SPORT

VEERPALULE STIPENDIUM

Eesti Kultuurkapital lisas spordi-arbitraaži kohtus õigeks mõistetud murdmaasuusatamise olümpia-võitja Andrus Veerpalu taas olümpia-võitja stipendiumi saaja-te nimekirja. **Delfi**

KANGERT PEAGRUPIS

Eile Itaalias alanud esindusliku Trentino velotuuri (UCI kategooria 2.HC) 1a etapi võitis prantslane Maxime Bouet (Ag2R). Tanel Kangert (Astana) lõpetas etapi peagrupis. **Delfi**

UIBO VALITI PARIMAKS

Georgia ülikooli staadionil isikliku rekordi 8223 punktini viinud kümnevõistleja Maicel Uibo valisid kohalikud treenerid USA nädala parimaks kergejõustiklaseks. **Delfi**

VILJANDI JUHIB 2 : 0

Naiste võrkpalli meistrivõistluste finaalmängude seeria teises mängus alistas Viljandi Metall võõrsil 3 : 1 Familia/Võru VK ja juhib kolme võiduni mängitavaid esikohaduelli 2 : 0. **EPL**

Igor Sjunin otsustas harjutada treenerita

Kolmikhüppaja Sjunini ja treener Toomas Klaubi koostöö lõppes usalduse kadumise tõttu.

Andrus Nilk
andrus.nilk@epl.ee

2010. aasta EM-võistlustel osalenud, kuid nii Daegu MM-ilt kui ka Londoni olümpialt eemale jäänud Igor Sjunin ütles, et ei näinud enam Toomas Klaubi käe all edasi treenides väljajaadet oma tulemust parandada.

„On küsitud, kuidas ma hakkama saan, aga ma ei karda, et teen üksi trenni. Jälgin ennast, et ma üle ei treeniks,” ütles Sjunin, kelle koostöö Klaubiga lõppes kolm nädalat tagasi.

2010. aastal püstitatud isiklik rekord 16.86 ja kehalised eeldused lubasid Eesti maaüli-

märtsi lõpuni. Doktor Egon Puuraag tegi süsti. Iga kahe nädala järel palun füsioterapeut Toomas Proovelil pöida painutada ja venitada, et selle liikuvus suureneks. Kui põias tekib pinget, kandub see edasi sääreluule ja siis jääb see valusaks. Olen saanud kolm nädalat aeglaselt joosta, aga pean olema ettevaatlik.”

Usaldus kadus

Kui Sjunin oli 2009. aasta detsembris püstitanud Eesti juunioride rekordi 16.21, lausus Klaup tunnustavalt: „Sellist materjali näeb treener tavaliselt 20–30 aasta jooksul.”

Kuid möödunud aastal tekkis nende koostöösse mõra ja ühine edasimineki oli kaalukausil.

„Ütlesin Igorile: „Sul on õigem otsida uus treener, kui sa ei soovi minu plaanide järgi harjutada. Ma ei saa oma töö eest vastutada, kui sa vahepeal oma asju teed, sel juhul kaob minu plaanidel mõte,”” lausus Eesti maaülikoolis töötav Klaup mõni kuu tagasi.

Tookord esitas treener kergejõustiklasele tingimuse, et tuleb järgida tema treeningukava, mitte katsetada teiste kolmikhüppajate internetist leitud plaane.

„Probleem tekkiski sellest, et meie vahel kadus usaldus,” ütles Sjunin. „Sain aru, et treener pani ühes ja teises asjas mööda. Miks peaksin siis tema plaane edaspidi uskuma? Kui näen, et treener teeb kõik selle jaoks, et sportlasel oleks harjutamisel kõik korras, siis usaldan teda ja arvestan soo-

2011. aastal saavutas Sjunin BigBanki kergejõustiku kuldliiga V etapil Viljandis tulemusena 16.31 kolmikhüppes teise koha.

Foto: Arno Mikkor

vitustega. Viimasel ajal polnud enam usaldust.”

Kergejõustikuringkondades on arutatud Sjunini ja Tartu Kalevi treeneri Mehis Viru võimalikku koostööd.

Hüppetreenereid pole

„Ei oska öelda, ma pole sel teemal Viruga rääkinud,” ütles Igor. „Võib-olla vajan kõrval inimest, kes aeg-ajalt tehnikat vaatab ja nõu annab. Eestis sisuliselt pole täiskasvanutega tegelevaid hüppetreenereid,” lisas ta.

Kohtla-Järvelt pärit Sjunin ütles, et kiiruslikud võimed ja jõunäitajad on viimaste treeningute põhjal endisel tasemel. Küll soovib ta mõne kilo võrra kehakaalu vähendada, kui hüppetreeningute osa suureneb.

„Nii kaua, kuni jalga valu ei tee, võin korralikult harjutada,” hindas Sjunin välishooajal võistlemise šanssi. „Teen põiale venitusharjutusi. Veidi hirmutab, et esimeste võistlusteni on jäänud ainult kuu aega. Pean hakkama juba tehnikatreeninguid tegema,” lisas ta. ●

ISIKLIKKU

Igor Sjunin

Sündinud 4. detsembril 1990

Kolmikhüppaja

Tulemusi:

2009 – 15.86

2010 – 16.86

2011 – 16.53

2012 – 16.67

EM-võistlused:

2010. a 19. (16.35)

2012. 18. (16.24)

Klubi: Eesti maaülikooli SK

KORVPALLI MEISTRILIIGA VEERANDFINAALID

TALLINNA KALEV – BC KALEV/CRAMO

70 : 99

Tallinna Kalev: Emmanuel Okoye 20 p + 15 lauapalli, Janis Vahter 20 p, Mario Paiste 8 p, Raimo Roos 6 p, Roland Prii 6 p

Kalev/Cramo: Gary Wilkin-son 16 p, Tyshawn Abbott 15 p, Frank Elegar 10 p, Armands Šķēle 9 p

Kolmepunktiivisked: 26,3% – 50%; **kahepunktivisked:** 42,5% – 53,5%; **vabavisked:** 80,8% – 69,0%; **lauapallid:** 26 – 42; **blokid:** 2 – 4

Tore, et veerandfinaalis said kõik käe valgeks

Alar Varrak

Kalev/Cramo peatreener

Veerandfinaali mängude seeria kokkuvõtteks võib öelda, et kõik said mängida ja ka käe valgeks. See on tore. Kõik toimis ja polnud põhjust nurisemiseks, eks lohakusvigu oli, aga kolme mängu kokkuvõttes võib rahule jää-

da. Need mängud tulid vana rasva pealt, neljapäeval läheme laagrisse ja laeme veidi akusid. Võib-olla annab laager poolfinaalides mängutaset ja -rütmi arvestades veidi tunda, aga oleme suunanud pilgud poolfinaalist edasi ja soovime ikkagi finaalides mängida.

Kalev/Cramo võitis seeria 3 : 0 ja jõudis poolfinaali.

VALGA MAKS JA MOORITS – TARTU ÜLIKOOL/ROCK

55 : 87

Valga Maks ja Moorits: Raitis Grafs 18 p, Veljo Vares 12 p, Edgars Cunda 8 p, Heiko Rannula 6 p, Robert Peterson 6 p

TÜ/Rock: Justin Ingram 13 p, Ivan Neljubov 12 p, Rain Veideman 11 p, Timo Eichfuss 10 p, Egidijus Dimša 9 p, Joosep Toome 9 p

Kolmepunktiivisked: 23,1% – 58,8%; **kahepunktivisked:** 51,3% – 57,5%; **vabavisked:** 66,7% – 73,3%; **lauapallid:** 27 – 24; **blokid:** 0 – 1

Sellist mängupilti tahaks näha kõikides mängudes

Gert Kullamäe

Tartu Ülikool/Rocki peatreener

Tegime kindlasti selle seeria parima mängu. Seda nii kaitses kui ka rünnakul.

Kaitses liikusid meie mehed hästi ja mängiti suure kire ja hasardiga.

Hoidisime pallikaotused miinimumis ja tegime neid vaid kuus.

Visketabavus oli ka täna [eile] hea.

Iga mänguga läks asi paremaks ja täna [eile] oli juba see mängupilt, mida tahaks näha kõikides mängudes.

TÜ/Rock võitis seeria 3 : 0 ja jõudis poolfinaali.

TYCO RAPLA – TTÜ

65 : 57

TYCO Rapla: Rait-Riivo Laane 22 p, Andre Pärn 14 p, Martin Paasoja 10 p, Illimar Pilk 7 p, Martin Dorbek 6 p

TTÜ: Jaan Puidet 16 p, Kristjan Makke 14 p, Erik Keedus 12 p, Kiur Akenpäärg 6 p, Mooses Kaja 5 p

Kolmepunktiivisked: 47,1% – 31,6%; **kahepunktivisked:** 39,3% – 39,5%; **vabavisked:** 76% – 40,9%; **lauapallid:** 29 – 33; **blokid:** 1 – 0

Meie fantastiline publik paneb vastased värisema

Rait-Riivo Laane

TYCO Rapla tagamängija

Kui viimane veerandaeg välja jätta, siis tegime peaaegu perfektse mängu. Eks lõpus hakkas väsimuse tõttu eksimusi tulema ja peas kummitas ka, et mängime äkki suure edu maha. Õnneks on meil kogenud mehed [Andre] Pärn ja

[Illimar] Pilk. Pärn pani lõpus tähtsa kahese ja see aitas meid raskest kohast üle. Seerias Kalev/Cramoga võiks küll ühes mängus hammas neile peale hakata. Meil on Raplas nii fantastiline publik, et ükskõik, kes siia tuleb, publik paneb nad värisema.

Rapla võitis seeria 3 : 0 ja jõudis poolfinaali.

Pärnu VK ja Tallinna Selver võtavad sihikule Euroopa

Meie võrkpalliklubidele on eraldatud kolm Challenge Cup'i kohta. Need kuuluvad finalistidele ja karikavõitjale. Kuna Pärnu VK oli mõlemas, moodustub edasine pingerida ülejäänud Eesti meistrisarja positsioonide alusel. Ülesandmise tähtaeg on 15. mai.

Pärt Talimaa
part.talimaa@epl.ee

1. Tallinna Selveril palju lahtisi otsi

Sel hooajal: Schenkeri liigas 4., Eesti meistrivõistlustel (EMV) 1., karikavõistlustel (KV) 2.

„Hooajale võib hindeks pan-na tubli nelja – suutsime meistrivõistluste finaalseeria võita põhiturniiri võitjat ja kõigi vastastega plussi jääda. Pealegi võtsid oma osa vigastused, seega ei saa palju nuriseda,” sõnas klubi tegevjuht Oliver Läll. Ka uuel hooajal on Selveri kindlaks plaaniks võistelda koduste sarjade kõrval ka Euroopas.

Küll on veel lahtine meeskonna koosseis, sest tempo-ründajale Andri Aganitsale ja nurgamehele Martti Juhkamile heidavad pilku välisklubid, praegu pole lepingut ka Argo Meresaare, Asko Esna ja Kristjan Õuekallasega. Selgemaks peaks olukord saama järgmise nädala jooksul.

Ühtlasi pole allkirju lepingul peatreener Avo Keelega. „On räägitud iseenesest mõistetavast jätkamisest, aga konkreetseks pole mindud,” sõnas Keel. Ka Selveri tegevjuht kinnitas, et klubil on huvi koostööd Keelega jätkata.

Pühapäeval täiendas Eesti meistritiitli saanud Tallinna Selver auhinnakappi järjekordse trofeega. Karikat hoiab käes nurgaründaja Kristjan Õuekallas.

Foto: Priit Simson

Detsembris lõpetas Eesti karikavõit Pärnu enam kui kaheksa aasta pikkuse tiitlipöua. Emotsioonidel laseb möllata võistkonna kapten Andrus Raadik.

Foto: Sergei Stepanov

2. Pärnu pörutab Euroopasse

Sel hooajal: Schenkeri liigas 2., EMV 2., KV 1.

Pärnu meeskonna president Villu Voogel kinnitas, et klubil on plaan ennast jälle Euroopas proovile panna. „Järgmisest nädalast hakkame selle nimel tööd tegema,” lausus Voogel.

Pärnu plussiks on, et kõigil põhimängijatel on kehtivad lepingud, vaid Kanada sidemängija Olivier Faucheri oli 1 + 1 kontrakt. „Hakkasime temaga uuest hooajast juba poole aasta peal rääkima, aga täna [eile – toim] lennuki peale astudes ei öelnud ta veel ei ega ja,” rääkis Voogel. Klubi juhtkond ootab tagasi ka peatreener Urmas Talit, kellel algab samamoodi teine aasta. „Urmas on loonud väga positiivse töökeskkonna, ütleksin, et mõni mees on saanud täiskasvanumaks,” sõnas Voogel. Faucheri kõrval teiste välismaalaste kaasamise jätab klubi juhtkond peatreeneri otsustada.

Eesmärkidest rääkides andis Voogel märku, et kui tänava oli saavutuseks kolme finaali jõudmine, siis järgmisel aastal võiks Pärnu võita juba vähemalt kaks karikat.

Selgusid koondise kandidaadid

Mai lõpus peab koondis Rakveres MM-valikmänge. Peatreener Avo Keel kutsus esialgsesse koondisesse 19 meest, kellest valikusse pääseb tosin.

Kandidaadid:

Sidemängijad: Martti Keel (Tallinna Selver), Kusti Nõlvak (TTÜ), Kert Toobal (Sivasi 4Eylül)

Liberod:

Edgar Järvekül (Pärnu VK), Rait Rikberg (Bigbank Tartu)

Diagonaalründajad:

Argo Meresaar (Tallinna Selver), Mart Tiisaar (TTÜ), Oliver Venno (Rennes Volley)

Temporündajad:

Andri Aganits (Tallinna Selver), Siim Ennemuist (TTÜ), Ardo Kreek (Paris Volley), Raimo Pajusalu (Rennes Volley), Timo Tammemaa (Tallinna Selver)

Nurgaründajad:

Martti Juhkami (Tallinna Selver), Kardo Kõresaar (Pärnu VK), Jaanus Nõmmsalu (TTÜ), Keith Pupart (Rennes Volley), Andrus Raadik (Pärnu VK), Robert Täht (Bigbank Tartu)

3. TTÜ loodab tuumiku säilitada

Sel hooajal: Schenkeri liigas 1., EMV 3., KV veerandfinaal

„Meie esimene plaan on see võistkond samas koosseisus säilitada,” lausus TTÜ spordiklubi juhataja Heino Lill. Samme selles suunas on ka tehtud – mängijatega on peetud läbirääkimised, ent allkirju paberil veel ei ole. Samamoodi on põhimõtteline kokkulepe olemas ka peatreener Janis Sirelpuuga.

Poole hooaja pealt juhendamise üle võtnud Sirelpuu kää

Eelmisel hooajal näppas Tartu kaks tiitlit, milles oli suur osa ka nurgaründajal Lauris lecelnieksil.

Foto: Ilmar Saabas

Täna Delfi Spordis: Milliste ambitsioonidega lähevad Eesti võrkpalliklubid vastu järgmisele hooajale?

all võitis TTÜ nii Schenkeri liiga kui ka meistrivõistluste pronksmedali.

Eesti meistrivõistluste medal annaks TTÜ-le võimaluse ka Euroopasse pürgida, Lille sõnul klubi seda aga ei kasuta. „See nõuaks eelarve muudatust ja me ei ole võimelised seda tegema.” Küll oleks võistkond huvitatud rahvusvahelisest üliõpilaskonverentsist, mida mängib ka ülikooli korvpallimeeskond, ent sarnast võistlusformaati võrkpallis ei ole.

4. Tartu sõlmis Ojameetsaga lepingu

Sel hooajal: Schenkeri liigas veerandfinaal, EMV 4., KV poolfinaal

Kuigi mullu võitis Tartu meeskond kaks karikat ja tänava jädi medalita, on üldine seis parem. Bigbanki näol on olemas peasponsor ja on ka visioon. Selle hooaja põhitegijatest on lahtine ainult nurgaründaja Priit Luige jätkamine, küll aga jõudis klubi kokkuleppele peatreener Andrei Ojameetsaga. „Tartul on huvitav ja potentsiaaliga seltskond. Medalite võitmiseks on aga vaja veel kuhjaga tööd teha ja mitte ainult vaimse, vaid ka tehnilise poolega tuleb vaeva näha,” rääkis Ojameets.

Klubi direktor Alari Jõesaar näeb ideaalis, et meeskond saab tulevaks hooajaks kolm täiendust – esimesse temposse, nurga- ja diagonaalründajate positsioonile. Kuna TTÜ loobub eurosarjast, oleks Tartul võimalus sinna kandideerida. „Enne teeme tulemuse ja siis mõtleme. Tühja koha pealt me Euroopasse ei lähe,” välistas Jõesaar siiski selle variandi. ●

Gruznov jätkab keelust hoolimata

Alles märtsi alguses, veel enne kui Eesti jalgpalli Premium-liiga tänavu algas, määras Eesti jalgpalliliidu distsiplinaarkomisjon ajutise jalgpallis tegutsemise keelu kaheksale isikule. Nende hulgas on kahtlemata kuulsaime aastate jooksul jalgpalli kõrgliigas rekordilised 494 mängu pidanud ja 304 väravat löönud Maksim Gruznov. Kolmel aastal Eesti kõrgliiga tippväravakütiks tunnistatud Gruznov pidi kihlveopettuse kahtluse tõttu aastaks ajaks jalgpallist täielikult eemale jääma – distsiplinaarkomisjoni otsuses on lausa sõnastatud, et keeld hõlmab mis tahes jalgpallialast tegevust.

Nüüd on selgunud, et Gruznov pole jalgpallile sugugi võõraks jäänud. Vastupidi, väidetav kihlveopettur peab Narva Transi staadionil noortetreninguid.

Vene Delfi rääkis Narvas nii klubi presidendi Nikolai Burdakovi kui ka loo peategelase endaga, kes on jalgpalliliidu otsuse apelleerinud ja kavatseb kohtus õigluse jalu le seada.

Raske vallandada

„Kuidas ma saan Gruznovi vallandada?” küsis Burdakov õlgu kehitades. „Selgitage mulle. Gruznov on meie staadioni töötaja. Ta avab väravat, jagab palle laiali, valvab valdusi ja aitab klubi treeningusisioonis. Päev pärast keelu saamist apelleeris ta sellele ja sai võidu. Kes talle siis kompensatsiooni maksab? Pohlak? Ootame ära kohtu otsuse. Pealegi pole Narvas litsentseeritud treenerile kerge asendust leida. Talle määratud karistus ei keela noortemeeskondi juhendamast.”

Gruznov ennast süüdi ei tunnista. „Mul oli Triobetis konto, kuid ma sulgesin selle viis aastat tagasi. Olen politseiga rääkinud kaks korda. Esimest korda Narvas. Sel päeval otsiti mu korter läbi ning võeti kaasa arvuti ja mobiiltelefon. Teist korda käisin isiklikult Tallinnas,” ütles pallur.

„Eitasin jalgpalliliitu apellatsiooni ja otsin nüüd advokaati, kes mind kohtus kaitses. Kordan veel kord: ma ei tunnista ennast süüdi ega ole üheski kokkuleppemängus osalenud.”

Märtsi alguses selgitas Pohlak ajutise keelu määramist niimoodi: „Ajutise keelu määrasime seetõttu, et juhtum on mahukas ja informatsiooni kogumine võtab aega. Distsiplinaarkomisjon vaatab ajutise keelu üle kohe pärast täiendavate tõendite selgumist või hiljemalt ühe aasta möödudes. Analooesed juhtumid ka teistes alaliitudes on jõudnud lõppfaasi alles paari aastaga.” ● Delfi, EPL

kuulutus.lehed.ee |

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil kuulutus.lehed.ee, e-postiga anni.koppel@lehed.ee ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

20. SÜNNIPÄEV

FORUM CINEMAS COCA-COLA PLAZA | KOSMOS | EKRAAN | ASTRI

15.-19. APRILL ON KÕIKIDES MEIE KINODES ERILISED HINNAD

2D=2€ 3D=3€

VAATA KÕIKI PAKKUMISI JA TUTVU TINGIMUSTEGA:

WWW.FORUMCINEMAS.EE/ SYNNIPAEV

„TRON: PÄRAND“ LAVASTAJALT JA FILMI „AHVIDE PLANEEDI SÖND“ TOOTJATELT

MS12

TOM CRUISE

UNUSTUS

MAA ON MÄLESTUS, MILLE NIMEL TASUB VÕIDELDA

13.05 15.55 18.45

20.00 (v.a. E, N) 21.30 (v.a. N)

ALGUPÄRASE „LOHETÄTOVEERINGUGA TÜDRUKU“ LAVASTAJALT

K14

Nils Arden Öplevi film

COLIN FARRELL NOOMI RAPACE DOMINIC COOPER TERRENCE HOWARD

VARJATUD KÄTTEMAKS

KÄTTEMAKS ON VÄLTIMATU

16.20 19.05 21.45

TOBIAS LINDBOLMI film

K12

KAAPERDAMINE

SOMAALIA PIRAATIDE KÜÜSIS

18.55 21.15

ESTINFILM

BEEBIKINO: SAMMY SEIKLUSED 2 PERE 2D EST ainult 18. aprill 12.15 15.00

ELAVAD PILDID 17.35 (v.a. E, T) MS12

G.I. JOE: KÄTTEMAKS 3D MS12 14.35 (v.a. N) 18.40 21.25 (P, E, T, K)

HIIGLASETAPJA JACK 3D 14.15 (v.a. N) 14.35 (ainult N) 3D 16.05 (v.a. N) 2D RUS 11.55

HÄDAABIKÕNE 21.40 K14

IDENTITEEDIVARAS 16.35 (v.a. R, T, N) 19.00 21.20 (ainult R, L, K) K14

KEHA 16.15 19.10 MS12

KRUUDID 3D EST 13.20 17.25 (v.a. R, E, N) 2D EST 11.45 14.05 3D RUS 11.50 16.00 17.25 (R, E, N)

KOHTUMÕISTJA 21.20 (P, T) K12

KURJAD HINGED 19.30 21.55 K16

KÕRVALMÕJUD 18.50 (v.a. R, K, N) 21.35 K12

MAKAAK MARCO 2D EST 11:40 MS6

METSIK KOOLIVAHEAEG 16.45 (ainult R, T, N) K16

MÖBIUS 21.20 (ainult E, N) K12

PELGUPAIK 16.50 (ainult L, K) MS12

PÕGENEMINE PLANEEDILT MAA PERE 3D EST 16.55 (v.a. N) 18.50 (K) 2D EST 12.05 14.10 17.00 (ainult N) 18.10 (ainult E) 3D RUS 12.00 (v.a. N) 18.50 (ainult R) 2D RUS 11.30 18.10 (ainult T)

SUUR JA KÕIKVÕIMAS OZ 3D 13.10 (v.a. N) MS6

3D A. Le Coq sviit: 18.00 (ainult L, P) 13.35

3D RUS A. Le Coq sviit: 15.00 (ainult L, P) 18.00 (ainult R)

MUSTAD MÄNGUD 21.50 (P, E, K) K14

TUME TAEVAS 21.50 (v.a. P, E, K) K12

TÄITSAMEHED 15.20 (v.a. E, T) K14

TÜDRUKUTE SALAJUTUD 14.45 (ainult R, E, K) MS12

VASTUVÕTUREEGLID 16.50 (v.a. L, K) MS12

VISA HING: HEA PÄEV, ET SURRA 14.30 (v.a. R, E, K) K12

VIRU. VABADUSE SAATKOND 13.50 (v.a. E, T) 20.20

21. TÄIS! ainult 18. aprill 21.2 EELLINASTUS! K14

OLÜMPOS ON LANGENUD ainult 18. aprillil 20.00 ERILINASTUS! K12

SAMMY SEIKLUSED 3D EST PERE ainult 18. aprill 18.50 EELLINASTUS! PERE

TRANSSE EELLINASTUSED! PERE 12.04. ja 13.04. 21.25 / 18.04. 21.30

*A.Le Coq Sviidi seansid tööpäeviti alates 17:00, nädalavahetustel ja pühadel 13:00

Piletihinnad: E-N ja reede kuni kl 18:00 tavapilet 4,50€/lastepilet 2,50€, 3D-pilet 5,00€/lastepilet 3,50€. E-N alates kl 18:01 tavapilet 5,00€/lastepilet 2,70€, 3D-pilet 7,00€/lastepilet 3,70€. Reede (alates 18:01), L-P ja riiklikel pühadel tavapilet 6,50€/lastepilet 2,90€, 3D-pilet 8,00€/lastepilet 3,90€. A.Le Coq Sviit E-N pilet 17€, R-P pilet 21€

TÄNA KINOS ARTIS:

ARTIS KUNST ON KINOS

EUROPA CINEMAS MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

17.04

Thérèse Desqueyroux 11:00 | 15:00 | 20:50

Beebikino: Viru. Vabaduse saatkond 11:30

Kaaperdamine 12:50 | 21:50

Elavad pildid 13:10

www.kino.ee | Estonia pst. 9, Tallinn | Solarise keskus | Tel. 663 1380

17.04

Renoir 15:50

Tulekahju paine 17:30

Saksa kevad 2013. Uus Saksa film - Baierimaa eri: Põrguvalgus 19:00

Viru. Vabaduse saatkond 20:30

www.kinosoprus.ee | Vana-Posti 8, Tallinn | Tel. 644 1919

TÄNA KINOS SÕPRUS:

KINO „SÕPRUS“

EUROPA CINEMAS MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

PARIS KINO - AASTAST 1953

17. APRILL KELL 20:00

STAND-UP COMEDY WITH LOUIS & STEWART

DAVE FULTON (USA) ISMO LEIKOLA (FIN)

LOUIS ZEEBARI / STEWART JOHNSON / MUSIC BY MADIS AERMA

TICKETS VIA PILETILEVI WWW.COMEDYESTONIA.EE

COMEDY ESTONIA

20:00

17.04

Comedy Estonia esitleb: Stand-up Comedy With Louis & Stewart 20:00

Vaata kino Sõprus nädalakava www.kinosoprus.ee

Danske Bank

New Standards

19.-28.04.2013

JAZZkaar

Tundeline kolmapäev Merepaviljonis!

K 24.04 kell 18

HEDVIG HANSON Group (Eesti)

K 24.04 kell 21

NEW FADO - CLAUDIA AURORA (Portugal)

www.jazzkaar.ee

Piletid müügil Piletilevi müügikohtades ja internetis www.piletilevi.ee

Jazzkaare info 666 0030 ja piletid@jazzkaar.ee.

KAFO

ERGO

●●● EestiPäevaleht

PRIKE

MY CITY HOTEL TALLINN

UNITED MOTORS

aktaprint

TALLINK

Padise Vallavalitsus kuulutab välja konkursi Padise Põhikooli (Padise küla, Padise vald, 76001 Harjumaa)

DIREKTORI vaba ametikoha täitmiseks

Kandidaadile esitatavad nõuded:

vastavus haridus-ja teadusministri 26. augusti 2002. a määruses nr 65 „Pedagoogide kvalifikatsiooninõuded“ § 7 nõuetele;

vastutustunne, korrektsus, täpsus;

teadmised eelarvelise asutuse majandamise alustest;

analüüsi-ja planeerimisoskus;

koostöövõime ja väga hea suhtlemisoskus;

arvuti kasutamise oskus;

vähemalt ühe võõrkeele oskus.

Konkursil osalemiseks esitada järgmised dokumendid:

kirjalik avaldus;

elulookirjeldus, sh töö-või teenistuskäik;

ametikohale esitatud nõuetele vastavust tõendavate dokumentide koopiad;

visioon ja tegevuskava Padise Põhikooli juhina;

muud dokumendid, mida kandidaat peab oluliseks.

Dokumendid palume esitada 15.maiks 2013 Padise Vallavalitsusele aadressil Padise küla, Padise vald 76001 Harjumaa või digitaalselt allkirjastatult e-posti aadressil padise@padise.ee, märgusõna „Padise Põhikooli direktori konkurss“.

Lisainformatsioon:

vallavanem Leemet Vaikmaa: 608 7810, 510 9205, leemet.vaikmaa@padise.ee

kuulutus.lehed.ee

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam. Vali rubriik, kirjuta tekst ja tasu – kõik ühest kohast! Reakuulutusi saab anda internetis aadressil **kuulutus.lehed.ee**, e-postiga **anni.koppel@lehed.ee** ning kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Info telefonil 680 4506.

**TALLINNA
LINNATEATER**

Eesti filmi laulud
22., 23. aprillil 19.00

Ma armastasin sakslast
25., 27. mail 19.00

Pál-tänava poisid
juunis-juulis 20.00

Kassa: 66 50 800
www.linnateater.ee

Kirjanike Maja

Kirjanike Maja musta
laega saalis, Harju 1, Tallinn

17. aprillil kell 18.00

**TOSSUTÄKUGA
EUROOPASSE**

Raamatut Eduard Vilde reisidest laias
ilmas esitleb autor, Eduard Vilde
muuseumi juht KAIRI TILGA. Temaga
vestleb klassiku elukäigust, reisi-
misest ning Euroopast siis ja nüüd
kirjandusteadlane JAANUS VAIKSÜO.
Mõttereisi saadab
akordionil INDREK LIIT.

Info telefonidel 6 276 410 ja 6 276 412
Pilet 2 eurot, (üli)õpilastele ja
pensionäridele 1 euro

Tehnika ja inimene

Ilmub Eesti Päevalehe vahel 18. aprillil ●●● Eesti Päevaleht

- Aiatööriistad korda - algab uus hooaeg!
- Mugavad gaasiseadmed rõdul ja koduaias
- Mänguseade kui personaaltreener

EESTI METSAMAAKLER
ostame

**METSAKINNISTUID
JA RAIEÕIGUST**

www.metsamaakler.ee

andres@metsamaakler.ee
7446655, 5285038

AEG KAUBELDA!

**Holmes & Meyers
kutsub metsaomanikke
läbi rääkima metsas
planeeritavate raiete üle.**

Ostame kasvava metsa raieõigust.
Pakkuda võib lageraidest
harvenduseni.

ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava
lepiku eest head hinda.

Lõhutud küttepuid
müük, tellimine: tel 600 5323

HOLMES & MEYERS
Metsasöbralik ettevõtmine

tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.eu

**Kas sind huvitab
salajane tarkus ja
sisemine teadus?**

Kui oled huvitatud, küsi meilt
tasuta Ruusuristin Veljeskunta
brošüür aadressil: PL 8,
FI-33341 Tampere või e-posti
amorc@amorc.fi. Õpetus
soomekeelne. (www.amorc.fi)

Müük

- Profi töötool Kinnarps.** Uue hinnaga
saad meilt sama tooli + kogu kontori
sisustuse. Kasutatud büroo ja profi-
mööbel. Tähetorni 21-i Tallinn E-R 10-17
Apuneks OÜ
- Müüa lõhutud märke ja kivid**
küttepuid. Tel 509 2933.
- Müüa küttepuid:** kask, lepp, kuusk,
sanglepp. Kogused täpsed ja kaup aus,
koos transpordiga. mob. 525 9433, 504
9838 ja tel 672 5338 Votikmetsa OÜ

Teenus

- Parkett ja laudpõrandate lihvimine,
lakkimine ja hooldamine.** Tel 515 7556.
- Kiviraidetööd kalmistul.** Tel 5646 1633.
- KAARDID ENNUSTAVAD Tel 900 1727**
24 h, h 1,09 €/min **www.ennustus.ee**

Tervis

- Kenad ja särtsakad noored massöö-
rid Berit (19) ja Laura (23) kutsuvad lõõ-
gastavale üksik ja paarimassaažile.**
Tel 5382 0188

Laen

- Laen kinnisvara tagatisel** ASA&O
LaenuGrupp. Tartu mnt 29 Tln. 648 6083
www.aolaenu.ee Tutvuge tingimuste-
ga, konsulteerige asjatundjatega.

Rent

- Üürin omanikult korteri Tallinnas,**
tel 508 9052.

Teated

● **Politsei- ja Piirivalveametile on laekunud avaldus järgmise leitud relva kohta:** Sileraudne püss J. P. SAUER & SOHN, SUHL. Kui kellelgi on nimetatud relva omandiõigust tõendavaid dokumente, palutakse sellest teatada kuue kuu jooksul kuulutuse ilmumise päevast Lääne prefektuuri Kärkla politseijaoskonda tel. 440 1433, 440 1410 või pöör-
duda Kärkla politseijaoskonda Sadama 26 Kärkla.

● **Riskikapitalifondi GILD Arbitrage osakuomanike üldkoosoleku teade**
Käesolevaga kutsub AS GA Fund Ma-
nagement (registrikood 11373715, asukoht ja aadress Roosikrantsi 11, 10119 Tallinn) juhatus kokku Riskikapi-
talifondi GILD Arbitrage osakuomanike üldkoosoleku. Riskikapitalifondi GILD Arbitrage osakuomanike korduv üldkoosolek toimub 24. aprillil 2013.a. algusega kell 13.00 aadressil Rävla 8, Tallinn (voldik-
saalis). Osakuomanike registreerimine algab kell 12:00.

Üldkoosoleku eesmärgiks on otsusta-
da Riskikapitalifondi GILD Arbitrage likvideerimine ning määrata Riskikapi-
talifondi GILD Arbitrage likvideerija. Vastavalt IFS § 131 lg-le 4 on korduv
koosolek pädev võtma vastu otsuseid, sõltumata koosolekul esindatud hää-
test (iga osak annab ühe hääle). Üldkoosolekul osalemiseks õigustatud osakuomanikud määratakse vastavalt Riskikapitalifondi GILD Arbitrage tin-
gimuste punktidele 12.6. Üldkoosolekul osalemiseks peavad Osakud olema
registreeritud Osakuomaniku nimele Eesti Väärtpaberite Keskregistris hilje-
malt 10. aprillil 2013.a. (Üldkoosolekule eelneva kümnenda pangapäeva) lõpu
seisuga. Üldkoosolekule registreerimisel pa-
lume füüsilistel isikutel esitada pass või ID kaart, esindajal lisaks volikiri;
juriidiliste isikute seadusjärgsetel esin-
dajatel esitada pass või ID kaart ja koo-
pia kehtivast äriregistrikaardist ning volitatud esindajatel lisaks eelpool
toodud dokumentidele juhutuse poolt väljastatud volikiri.
Lisainfo: Tel. + 372 6 802 680
e-mail: info@gafm.ee

**TALLINNA
KREMATORIUM**

Lahkunu transport
krematooriumisse ööpäeva-
ringselt kogu Eesti piires.
Tuhastamismatus
soodsaima hinnaga.
Kõik matuseteenused.
KAKS KABELIT.
Suurim urnivalik Eestis.
Tel 623 8808 24h

www.krematoorium.ee

Avaldame kaastunnet
Kersti Kibuskile

EMA

surma puhul

Trükikoda Unipress
Trükikoda Uniprint

Südamlik kaastunne
Mihkel Kosele
kalli abikaasa

**HELVE
KOSE**

surma puhul

Ärasaatmine
laupäeval, 20.aprillil kl 14
Pärnamäe Krematooriumis

KÜ Okasroosioks

Teatame sügava kurbusega,
et lahkus meie kallis

**ALEKSEI
ADIGAZALOV**

09.09.1939 - 15.04.2013

Leinavad omaksed

Ärasaatmine
19.aprillil kl 12
Metsakalmistu kabelis

Lahkunud on
kallis

**HELGI
AHMANN**

08.10.1936 - 13.04.2013

Ärasaatmine
20. aprillil kl 14
Rosma kalmistu kabelis

Omaksed

*Jõudsid elus palju anda,
jõudsid muret, rõõmu kanda,
kuni lõppes elutee*

Sügav kaastunne
lähedastele

**ARVO
EEVARDI**

kaotuse puhul

EMT-64 grupikaaslased

Südamlik kaastunne
Kalju Luikmäele ema

**HELI-LAINE
LUIKMÄE**

surma puhul

ASA&G

Ärasaatmine
laupäeval 19. aprillil kl 10.30
Rapla kalmistul

Mälestame ja avaldame
südamest kaastunnet tütrele ja
pojale perega ema

**REET
KIVISIK**

surma puhul

Ärasaatmine
18. aprillil kl 14
Rahumäe kabelis

Tallinna 44. keskkooli I lend

Avaldame sügavat kaastunnet
abikaasale ja lähedastele

ENN SAABASE

surma puhul

Patria vennad

Kallis Ülo
Avaldame Sulle kaastunnet

EMA

surma puhul

Töökaaslased Securitasest

Teatame kurbusega,
et on lahkunud meie
kallis

**LINDA
PIIRSOO**

14.02.1939 - 12.04.2013

Leinavad omaksed

Ärasaatmine
19.aprillil kl 14.30
Pärnamäe Krematooriumi
suures kabelis

Palume pargi mitte tuua

On lahkunud meie armas ema,
vanaema, vanavanaema

**ASTA
SUTT**

sünd. Suviste
04.02.1926 - 14.04.2013

Ärasaatmine
Rapla kirikus
19.skp 2013 kl 14

Leinavad pojad peredega

*Ei kustu leinavalu hingest,
ei kustu silmist pisarad...*

Kallist abikaasat, isa ja vanaisa

**LEMBIT
ADER**

17.04.1943 - 03.07.2000

mälestavad
70. sünniaastapäeval
lesk ja lapsed peredega

*Iga lahkumine on raske,
iga teelesaatmine kurb*

Mälestame kallist kolleegi

**HELJE
URBELIT**

Südamlik kaastunne
lähedastele

Endised töökaaslased
ASist Cambrex Tallinn

Mälestame meie seast
lahkunud

**ENN
SAABAST**

Avaldame siirast kaastunnet
abikaasale ja lastele
peredega

MTÜ EVMS liikmed

Ärasaatmine
23. aprillil kl 12
Jaani Kirikus

Lahkunud on meie
kallis onu

**ROBERT
SEILMAN**

Siiras kaastunne
Valjale, Danielile ja
Ritale abikaasa ja isa
kaotuse puhul

Matusetalitus
18.skp. kl 13.30
Pärnamäe Krematooriumis

Eda ja Marika
peredega

TELEVISIOON

ETV

06.55 Terevisioon
08.55 Draamasari Holby City haigla: Hoia päeva (Inglise 2003)
09.55 Terevisioon*
11.55 OPI*
12.30 Ajavaad: Sula või, sula? (subtiitritega)*
13.00 Riigikogu infotund. Otseülekanne
14.00 Täheleav: Tiina Mälberg (subtiitritega)*
15.15 Maahommik*
16.00 Draamasari Holby City haigla: Hoia päeva (Inglise 2003)*
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Komöödiasari Hajameelselt abielus (Eesti 2006)

17.35 Draamasari Waterloo Roadi kool (Waterloo Road, Inglise 2006)
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Pealtnägija
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Foorum
22.30 Eesti dokk Vaeste kirjanike maja (Eesti 2012)
23.25 Draamasari Waterloo Roadi kool (Waterloo Road, Inglise 2006)*
00.15 Ringvaade*
01.20 Riigikogu infotund*
02.26 ERR-i uudised

KANAL 2

06.00 Punased roosid*, 485
06.45 Joonissari Lucky Luke seiklused: Daltonite kättemaks
07.10 Joonissari Delfiin Flipper: Ükskord Quetzos?
07.35 Joonissari Multimaania
08.00 Reporter*
09.00 Roosa teemant*, 93
10.00 Keelatud vili*, 106
11.00 Kodus ja võõrsil*, 5476
11.30 Kelgukoerad*
12.30 Krimi*
13.00 Kuldvillak*
13.30 Doktor Oz: Dr Oz i varitsus
14.30 Komissar Rex: Atentaat Rexile
15.30 Punased roosid, 486
16.30 Roosa teemant, 94
17.30 Kodus ja võõrsil, 5477
18.00 Kuladetektiivid, 13: Surm paadis
19.00 Reporter
20.00 Suur lotokolmapäev
21.00 Sa ei ole üksi
21.30 Pilvede all
22.30 Rizzoli ja Isles: Kollektiivhagi
23.30 Harry seadus: Sõjas ja armastuses

00.25 Vahellevõtja: Akksurm
01.20 Vampiiripäevikud: Kummitusmaja
02.05 Krimi*
02.30 Rooli võim*
02.55 Reporter*
03.45 Kriminaalne Venemaa*: Julm üüriline, 1
04.15 Mängufilm Soomusauto* (Armored, USA 2009)

TV3

06.15 Multifilm Transformerid: Prime ja tema tiim
06.40 Multifilm Winxid
07.05 Multifilm Käsna-Kalle Kantpüks
07.30 Multifilm Beyblade: metallvõitlejad 1, 35: L-Draco on liikvel
07.55 Armastus võidab, 17*
08.55 Kirgede torm, 1612*

09.55 Vaprad ja ilusad, 6452*
10.20 Top Shop
10.35 Kälimehed 3, 8: Ohtlik külaline
11.35 Kaitseinglid 3, 5: Tapluskala
12.30 Suletud uste taga 2, 12: Tütresõda isa elukaaslasega*
13.30 Dr House 8, 19: Ropp sõna*
14.30 Vaprad ja ilusad, 6453
15.00 Lena, mu elu armastus, 76
16.00 Armastus võidab, 18
17.00 Kirgede torm, 1613
18.00 Kättemaksukontor 5, 12: Tasuja, 2
19.00 Seitsmesed uudised
20.00 Minu imeline muutumine, 4
21.00 Võimalik vaid Venemaal
21.30 Juurdlust viivad läbi sensitiivid 1, 11
22.30 Kättemaks 1, 16: Skandaal
23.30 Top Gear 18, 03
00.35 Kalamehejutud
01.05 Ameerika õudukas 1, 01: Esimene osa UUS SARI!
01.55 Leidja 1, 13: Ämbriga poiss
02.40 Moodne perekond 2, 11: Võta naabritel hoogu maha
03.05 Kalamehejutud*
03.30 Minu imeline muutumine, 4*
04.15 Kalevi naised, 34
04.40 Seitsmesed uudised
05.30 Lena, mu elu armastus, 76*

ETV2, KANAL 11, TV6, KANAL 12

ETV2
07.10 Völkarussell* **07.20** Tinga Tinga lood* **07.30** Jutud väikestele lastele* **07.45** Simsalagrimm* **08.10** Lastetuba* **08.30** Folkswagen, 7/8 (ETV 2008) **09.00** Ringvaade* **10.05** Midsomeri mõrvad **11.35** Eesti TOP 7* **12.22** ERR-i uudised **17.30** Puutepunkt* **18.00** Geronimo Stiltoni lõbusad lood **18.20** Näh (Inglise 2007) **18.30** Lastetuba **18.45** Vahva Roosi **18.55** Samsam **19.05** Tinga Tinga lood **19.15** Hiirelabor **19.20** AK (viipekeeles) **19.30** AK (vn) **20.00** Meie inimesed: Elena (vn subtiitritega) (ETV 2013) **20.20** Minusculle **20.30** Säärased mulgid: Mulgid (ETV 2012) **21.00** lyhikas Haiguste ravi (Eesti 2011) **21.30** Keeluaja kuningas, 10/12: Smaragdlinn (Boardwalk Empire, USA 2011) **22.25** Pärandiaasta. OP! Priit Tender **22.30** Pärandiaasta. USSinu-maja (Eesti 2012) **22.45** Pärandiaasta. Sääsk ja hobune (Eesti 2001) **22.55** Pärandiaasta. Rebasenaine (Eesti 2002) **23.05** Pärandiaasta. Lõpuõhtu (Eesti 2007) **23.20** Pärandiaasta. Vares ja hiired (Eesti 1998) **23.35** Pärandiaasta. Tallinna legendid (Eesti 1995) **23.50** Midsomeri mõrvad: Jäetud surema (Inglise 2008)* **01.28** ERR-i uudised

Kanal 11
05.30 Roosa teemant, 23 **06.15** Totaalne ärkamine! **09.00** Doktor Oz*: Vastused usku-matutele küsimustele **09.55** Ellen* **10.50** Linnalegendid: Üks pulm, kaks matust **11.20** Keelatud vili*, 106 **12.10** Top Shop, 80 **12.25** Modellielu*, 7 **13.25** Kadunud* **14.25** Süda-metukse, 205 **15.15** Südametukse, 206 **16.10** Keelatud vili, 107 **17.05** Restoranidueli **18.00** Doktor Oz: Mäluravi **19.00** Saladused **20.00** Ellen **21.00** Matilda (Matilda, USA 1996) **23.00** Vampiir, vaim ja libahunt, 10 : Inimene on inimesele hunt **00.10** Reporter **01.10** Restoranidueli* **01.55** e-armastus: Carol ja Michael **02.25** Saladused* **03.15** Doktor Oz **04.00** Doktor Oz* **04.45** Reporter*

TV6
06.00 Hommikuraadio **08.30** Seitsmesed uudised **09.30** Kutsuge Cobra 11 8, 14 **10.30** Kiirus 2: autopiloot **13.00** Jäähoki MM-i I divisjon. **15.00** Kutsuge Cobra 11 8, 14 **16.00** Kolmas kivi Päikesest 4, 88 **16.30** A-Rühm 3, 25 **17.30** Kutsuge Cobra 11 8, 15 **18.30** Simpsonid 19, 8 **19.00** Ameerika paps 1, 5 **19.30** Seks ja linn 2, 25 **20.00** Kolmas kivi

Päikesest 4, 89 **20.30** Simpsonid 19, 9 **21.00** KINOÕHTU: Finišijoon **22.45** Paljalt naljakas 1 **23.15** Euroopa Pokkeriturnee (7) **00.25** Head 1, 1 **01.30** Salatoimikud 3, 60 **02.30** Hommikuraadio **04.35** Kodu keset linna 3, 51 **05.00** Seitsmesed uudised **05.50** Uudistemagasin

Kanal 12
06.30 Ärapanija* **07.00** Reporter **08.00** Galileo* **08.30** MacGyver*: Meistervaletaja Jack **09.20** Conan*, 67 : Paul Rudd, Von Grey **10.10** Rannavalve: Keemispunkt **11.00** Jutu-tuba **13.40** Komissar Rex*: Moseri surm, 2 **14.35** Walker – Texase korralvur* **15.25** MacGyver **16.20** Kloun **17.10** Komissar Rex: Uus mees, 1 **18.05** Walker – Texase korralvur: Piiri peal **19.00** Tuvikesed*: Köhnumine **19.30** Tuvikesed*: Ma ei tapnud sherifit **20.00** Galileo **20.30** Krimi **21.00** Kaks ja pool meest*: Kolm tüdrukut ja keegi Bud **21.30** Mängufilm Verine õigus (Urban Justice, USA 2007) **23.30** Conan, 68 : Steven Yeun, Darius Rucker **00.20** Kaks ja pool meest: Pudel veini ja suruõhuhaamer **00.45** Tuvikesed: Kelle tuba, kelle luba? **01.10** Tuvikesed: Fordi võlud **01.35** Night Chat **05.00** Postimees.ee

MEIE PLANEET : KINO

Meie maailm

LAVASTAME OMA ARGIELU SIIN NAGU FILMI...

Meie maailm

SELGE...

Meie maailm

JÄ KES MONTEERIMA HAKKAB?

Dilbert

ME LIIDAME MÜÜGI- JA TURUNDUSOSAKONNA NING LOOME JAGATUD TEENUSTE SÜSTEEMI.

MIKS?

Dilbert

MUUDATUS LOOB ILLUSIOONI, ET MEIL ON MINGI STRATEEGIA JA ANNAB SAMAL AJAL TEGEV-JUHILE PÕHJENDUSE TURUNDUS-JUHI VALLANDAMISEKS, KES TALLE GOLFIS ÄRA PANI.

Dilbert

LISAME MINGI HÜLGEMÖLA RAHALISTE RESSURSSIDE OPTIMEERIMISEST.

MEHED... EI... NUTA... VÄLIS-PIDISELT.

HOROSKOOP

JÄÄR Sinus on palju pretensiooni-kust. Sinu ambitsioonid on suu-red, kuid seejuures ei soovi sa oma partneritega koostööd teha.

SÖNN Viibid oma sisekosmoses ja vajad sellepärast praktilistes asjades kindlasti nõustajat. Kuna oled äärmiselt tundlik, elad nii meeldivaid kui ka ebameeldivaid asju intensiivsemalt läbi.

KAKSIKUD Soov olla kellegagi lähedane võib minna vastuollu sooviga olla vaba. Pead otsus-tama, mida sa tegelikult vajad. Samal ajal on päev väga soodne sõprussuheteks.

VÄHK Kergemeelsuse ja raske-meelsuse vahel on koht, millele sa peaksid nüüd keskenduma. Hoia mõõdukat joont nii töös kui ka armuelus.

LÕVI Partnerlussuhted annavad sulle võimaluse ennast arendada või näha asju uuest vaatenurgast. Samal ajal pole romantiline liin kõige soodsam.

NEITSI Sinus on võrdselt nii intui-tiooni kui ka loogikat. Oled edu-kas nii korrutustabeli kui ka klaveri taga. Suhted inimestega on hetkel kõike muud kui igavad.

KAALUD Paljud tööd ja kohustused ajavad sind närvi. Võta kõike rahu-likumalt ja sa näed, et ka su tööde efektiivsus muutub suuremaks.

SKORPION Suhted võivad olla keerulised ja vanu pingeid uues vormis esile tuua. Ole kehaliselt aktiivne, liigu rohkem ringi!

AMBUR Valitsev planeetide seis tekitab soovi olla vaba ja mitte sõltuda. Seega on su elus praegu jõuline ja intensiivne periood.

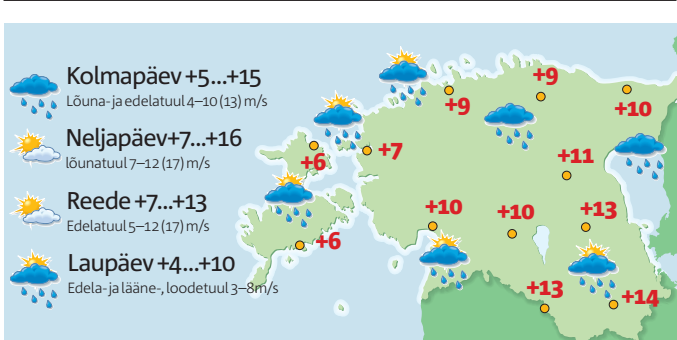
KALJUKITS Väga palju on asju, mis sinust ei sõltu. Niisiis pole nende pärast ka mõtet muretseda. Parem keskendu sellele, mida saad muuta ja mõjutada.

VEEVALAJA Lõpetamiste ja otsade kokkutõmbamise päev. Ühtlasi peaks ka töötegemise energiat olema palju. Tervise hoidmiseks jälgi rohkem seda, mida sööd.

KALAD Eelolevatel päevadel koged seda, mida sa tegelikult väärt oled. Nii heas kui ka halvast. Samal ajal sobib tänane päev üksikasjadega tegelemiseks.

MEELELAHUTUS 19

ILM

RISTSÕNA

	ASUSTATUD KOHT OSATAHT	LIGESEPIN-DADEVAHE- LINE POOL- KETAS NAISENIMI	INFOÜHIK LEIDLIK OSAV. NUTIKAS	SÖÖG- KOHT UMBES	KIRJALIK LUBA ÖHUKESK KULUNUD RIE	TERAVILI RIIK AASIAS	NISUGUNE EUROPEAN UNION	SAKSA K. EESSÕNA ... JA MARGARIA (M. Bulgakov)	SEMIRAMI- SE RIPP... PÄHKLI- KREEM
SUREMA- TUKS TEGEV JUMLALATE TOIT									
OSUTI USA NÄITLEJA ... MOORE									
MASS- UHIK									
MARGARIIN									
HOKIKETAS									
VALGUS- DIOOD									
...HAPE (C-vitamiin)									
PUHKPILL									
SOVIET UNION									
JÄRV ARMEENIAS									
RETSIDIVIST									
AMPER									
TAAT									
KALAMEES INIMKEHA ÜMBRITSEV MÕJUVALI									

ERKKI KÕLU PÄEVAANEKDODID

●● Mees kaebab arstile:
„Doktor, juba paar päeva ei saa ma magada, süüa ega vedelikke tarbida. Kas teate, mis mul on?”
„Loomulikult: unisus, nälg, janu.”
●● Rabinovitš tormab rabi juurde:
„Kuulake mind ära, see on väga tähtis – mu naine tahab mind mür- gitada!”
„See pole võimalik. Kust sa seda võtad?”
„Ma nägin oma silmaga, kuidas ta midagi mu söögi sisse puistas. Ja toidu maitse muutus.”
„Ma räägin su naisega ja selgi- tan välja, milles asi. Tule homme sünaagoogi ja ma ütlen sulle oma arvamuse.”
Kui Rabinovitš järgmisel päe- val sünaagoogi läheb, näeb ta, et rabi habe on halliks läinud, käed värisevad ja silmad on peast välja kargamas.
„Ma just rääkisin sinu naisega,” kähistab rabi. „Ma rääkisin temaga telefoni teel kolm tundi. Kolm tundi! Kas tead, mida ma sulle soovitan?”
„Muidugi!”
„Võta parem ise mürki!”
●● „Ma käisin hiljuti striptiisiklu- bis,” räägib üks taskuvaras teisele. „Panin tüdrukule bikiniide vahele kümme eurot, aga välja võtsin sada. Sain nii puhata kui ka tööd teha.”

SUDOKU Pappocom Lahendused ja vihjed. www.sudoku.com

7	6	1				4	2	9	
	3		6		1		7		
		8	5		2	9			
	5	2				6	8		
		6	7		3	2			
	2		9		7		5		
8	9	7				1	4	6	

SUDOKU reeglid

●● Täida tühjad kohad numbritega 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema igas 9 veerus, igas 9 reas, igas 3 x 3 ruudus. Igas reas, igas veerus ja igas 3 x 3 ruudus võib iga number esineda ainult ühel korral.

Eelmise mängu lahendus.

8	6	2	3	7	1	5	4	9
3	1	4	5	9	6	8	7	2
5	9	7	4	8	2	3	6	1
9	3	6	1	4	5	2	8	7
4	7	5	6	2	8	9	1	3
2	8	1	9	3	7	4	5	6
7	5	3	8	1	9	6	2	4
6	2	9	7	5	4	1	3	8
1	4	8	2	6	3	7	9	5

Sudoku EPL-i veebiväljaandes
Mängi. www.epl.ee/sudoku

DISAIN

Tanel Veenre
toimetaja

Luulevormis ehted meelitavad vaataja unenäo ja reaalmaailma piirile

Lisa Kröberi ehte keel on poeetiline ning viib vaataja unenäolistele ja tunnetuslike maailmade piirimaile. Näitus „In Between” mõtestab selge taeva ja pilvede, lendamise ja maisuse, unistuste ja tegelikkuse, tumeda ja helge vahel olekut. Kröber on omanud

danud ehtealase kõrghariduse Saksamaal Trieris ja õppinud ka Eesti kunstiakadeemias. Õpingute lõppedes tõi tee ta taas Tallinna, kus ta kuulub noorte ehtekunstnike rühmitusse GRAM. „In Between” on Tallinnas A-galerii Seifis avatud 6. maini.

Tekstiilne paradiis Helsingist

„Veel üks päev paradiisis” on kolme Helsingis tegutseva tekstiilkunstniku Hanna Vainio, Minttu Sipola ja Sonja Löfgreni ühisnäitus. Neid seovad nii ühised õpinguaastad kui ka sõprussidemed. Hoolimata eksponeeritud tööde erinevast tehnikast võib näitusel märgata ka ühisosa, mis on oma vormi saanud koosviibimiste ja igapäevaste arutelude kau-

du. Privaatne elutuba, vihmane Helsingi linn ja globaalne reaalsus – selle näituse teemad on seotud isiklike otsustega, tugevuse ja õnne otsingutega. Mõtted, mis on ühtaegu globaalsed ja samas ka väga intiimsed.

Hanna Vainio, Minttu Sipola, Sonja Löfgreni näitust „Veel üks päev paradiisis” näeb Tallinnas HOP-galeriis 23. aprillini.

Fotod: Eero Vabamägi

Hugo Celi (Ecuador) kaelaehetes mängivad inimese luu ja lusikas katoliikliku pärandiga üsna kummas-tavalt.

Brasiillanna Mirla Fernandese kujutluses sulab vastuvaidlemist mitte salliv kujund miraažiks.

Carolina Gimeno loomingus kohtuvad Tšiili juured ja Hispaania-Rootsi haridus.

Carolina Hornauer (Tšiili) on öhtumaise eneseimatluse pildiraami dekadentlikult kildudeks pihustanud.

Tšiili kunstnikeduo Walka Studio loomingus muutub vägivald millekski mänguliselt kauniks.

Mehhikost Belgiasse maabunud Jorge Manilla töödes on religioosset müstitsismi, siin siis puidust tahutud käte kujul.

Teresa Margollese (Mehhiko) sõrmustes on nii kalliskivid kui ka uimastijõukude lahingutes purunenud auto klaasikillukesi.

Ehtekunst kui laenguga hü브리id

Põhjalik ülevaade tänapäeva Ladina-Ameerika ehetest toob esile sealse kultuuri mõjutajate laia spektri.

Majandusteadlased on ennustanud, et järgmine Hiina-sarnane majandusime saab teoks Brasiilias. Ladina-Ameerika on viimasel dekaadil jõuliselt pildile trüginud ja räägib üha valjemini kaasa ka kunstiareenil. Enam polegi ehk Frida Kahlo ainuke kunstnik, keda sealt teatakse. 1951. aastal asutatud São Paulo biennaalist on saanud lõunapoolkera kunstielu tähtsündmus, mis on aidanud tõmmata rambivalgusse ka kohalikke andeid.

Eesti tarbekunsti- ja disainimuuseumi esimese korruse hõivanud näitus „Think Twice: New Latin American Jewelry” („Mõtله järele: uus Ladina-

Ameerika ehe”) on teinud New Yorgi ja Mehhiko muuseumide vahel vahepeatuse Tallinnas. Enam kui 50 Ladina-Ameerika päritolu kunstnikku tutvustav väljapanek on omamoodi jõuline väljamurre: esimene ülevaatluk ehtekomplekt, mida rahvusvaheliselt tutvustatakse.

Veripunane niit

Tänapäeva ehtekunst on paljuski seotud ülikoolide ja nende ideoloogiliste liidritega. Selles plaanis on Ladina-Ameerika ehtekunsti näitus põnev, seal ei ole kindlaid ehtekunsti koole ja kunstnikud on end ise harinud või enamasti Euroopa ülikoolides täiendanud. Minu ainuke

etteheide väljapanekule ongi nende väga oluliste mõjutajate mahavaikimine – tihti on just juurte ja peavoolu ehte keel andnud intrigeerivalt laetud segu.

Näituse kuraator Valeria Vallarta Siemelink toob Ladina-Ameerika näitel esile viimaste aastakümnete jooksul toimunud kultuurilise identiteedi muutuse, kus ennast ei seostata enam geograafiliste asukohtadega ja mõtjajaid saab valida mis tahes paigust. Ühtlasi toob see esile lokaalset identiteeti ära kasutavad nähtused, mis on enamasti kõige lihtsamini mõistetavad just igapäevaelus – nagu toit, muusika, värvitunnetus.

Kõnealusel näitusel on juured tajutavad, need lookevad uhkusega ega mõtlegi end peita. Ladina-Ameerika kultuuri ühtse massina vaadata on piiratud ja kolonialistlik. Igal ri-

Näitust läbiv niit on veripunane, agressiooni ja valu on tunda paljudes töödes.

gil ja rahval on oma lugu, mis vormitud pärimuskultuuri ja sisetungijate kultuuri seguga. Erinevad uskumused, kirglik andumine ja vastupanu süsteemidele ilmutab end kohtades, kus pealispind rebeneb. Seda

näitust läbiv niit on veripunane, agressiooni ja valu kohalolu on ilmne ebatavaliselt paljudes töödes. Neil ehetel on laeng, mida igavusest ümar-nurkseks lutsutatud peavoolus tihti enam pole. Püssikuulides purunenud klaas, konidid ja juuksed, krut-sifiksid ja kanee-likoor. Sealsamas sekundeerivad ürg-häälele tänapäeva võnked – 3D prinditud, silikooni valatud, geomeetrilisse hõbevormi poleeritud. Siemelink kasutab Ladina-Ameerika kultuurist rääkides sõna hübridiseerumine, mille unikaalsus tuleneb

Aafrika, indiaani ja Euroopa mõju segust.

Hübridikultuur

See tinktuur võib anda ootamatuid tähenduste kooslusi. Neile ilma suurte teejuhtidega kunstnikele ei ole midagi vaagnal ette serveritud, igaüks on pidanud ise oma tee leidma. ●

„Mõtله järele: uus Ladina-Ameerika ehe”

Eesti tarbekunsti- ja disainimuuseumis **28. aprillini**